

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-kasos polt sor egyszer 20 ml.
hátsón következésként 16 fillér.

Külföldi polt sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, április 6.

Mai számunk főbb közleményei:

- Nemzetiségi bajok.
- Vita a szabadkőművesekről.
- Tanítónő — aki nem tanít.
- Főszolgabíró és tűzoltóparancsnok.
- Aradi úri asszonyok, úri lányok a színpadon.
- Az üldözött pap.
- Egyetemi tanárnő a mosóteknő mellett.
- Tarkaságok.

Mese egy hadihajóról.

Arad, április 5.

A legenda most már teljes. A nemzeti ellenállás legendája. A vármegyék bástyafokain harcoló vitézekkel, a kiknek paizsára ez a jelszó van kiverve: „csak az erőszaknak engedünk!” A tulipánhegyü kópjákakal, a melyeket Ausztria-Bécs felé döftek, a nélkül, hogy ez az ellen-ségnek fájt volna. A szent fogadal-mak, a föllobbanó áldozatkészség idő-szakának legendája ez, a melyben a hazafiság csodálatos ösztönnel adta a filléreket, jóllehet sejtelve se volt arról, hogy mire fogják felhasználni. Az éhező vármegyei tisztviselőket lát-ják-e abból el? Vagy hadsereget szer-veznek, a melylyel visszaserzik a Fabricius ezredes által elfoglalt par-lamentet?

De a legendának legszebb része Amerikában, az Egyesült Államok-ban született meg, — s a bája, köl-tészete nem lesz kisebb az által, hogy mi csak ily későn, és egy apró rá-galmazási pör révén tudtuk meg. A német a határtalan lehetőségek hazá-

jának nevezi Uncle Sam országát, s ebből a német elnevezésből meríthet-tek egyes amerikai magyarok, a mi-kor ezt az eszmét lobogóra tűzték. A nemzeti ellenállás idején, a mikor az oceánon áthallatszott a riadó: „ve-szélyben a haza!”, az oceánontul ha-talmas gondolat volt a viszhangja ennek. Hadihajót kell venni, hogy azzal menjenek segítségére az ó ha-zának! A szót, a gondolatot tett kö-vette, helyesebben a gyűjtés, a me-lyet Berkó D. Géza szerkesztő ur meg is indított, s a mely gyűjtésnek állítólag elkallódott összegemiat szü-letett a rágalmazási pör, fölfedvén a nemzeti ellenállásnak ezt az érdekes titkát.

Csaba vezér óta ilyen nagyszerű álma nem volt a mesében bizni tudó hazafiaknak. Mert körülbelül egy-forma a valószínűsége annak, hogy a székelyek hőse a Hadak utjáról le-száll, vitézeivel a szabadságért har-colókat segitendő, mint az, hogy egy hadihajó elinduljon a newyorki öböl-ből, s egy hét alatt Fiuménél terem-jen, a honnét fürge monitorok szál-lítsák az ujhaza szabadsághőseit a Dunán, egész a filatori gátig; ott pe-dig ágyubömbölés adja tudtul a tör-vénytelen kormányának a döntő harc megkezdését. S az első kartács, amely Budán, a miniszterelnökség házá-n pat-tan el, diadalra segiténé a szövetkezett ellenzéket, s megmentené a szorult-ságba jutott nemzetet.

Mulattatásra használjuk tán ezt az ügyet? A világért sem. Hisz azok-

nak a lelkesedése, a kik a honmentő hadihajóban hinni tudtak, tiszteletre méltó, s annál szebb volt, mert egy-szerű ember létükre anyagi áldozatra is készek voltak azért; ép olyan be-csülni való, mint azok naiv lelkesé-dése, föllobbanása, a kik a tulipán-ban, nemzeti ellenállásban hinni tud-tak, sajt komolyan vették. Es ha első hallásra mulatságos is a tulipá-nos hadihajó ideája, s ha nem ke-vésbé humoros volt a sok bom-baszt, a melyet idehaza bocsátottak az ellenállás vizeire — végül is van valami szomorú benne. Mert a nem-zeti ellenállás joga mégis csak ko-moly ügy és olyan jog, amelyre a nemzetnek szüksége lehet, — a maga idejében. De amikor igazi szükség nélkül, egy lejárt politikának fölele-venítése, ellenzéki politikusok népszere-rőség-vágyának kielégítése érdekében, igazi véggel, a sikernek minden kilá-tása nélkül használták ezt a komoly jogot, akkor csak ártottak ennek s lejáraták a komolyságát. A nemzeti ellenállásból humoros fogalom lett, a legendából adomakör, amelybe paza-rul illeszkedik be az amerikai hadi-hajó ügye. Es ha csodálkozunk ame-rikai véreinken, akik ezt a gondolatot komolyan vették, annak felültek, cso-dálkozunk önmagunkon, akik apróbb dolgokban hasonlóan tettek. A hiba nem a fölültetett emberekben van, hanem azokban, akik a riadót fújták, olyan komolysággal, mintha csak-ugyan biztak volna a tulipán-fregatt-ban, amely megjelenik Fiumében s

Amerikai történet.

Irta: Kelt Mihály.

William Sheepnek, a dús gazdag newyorki bankárnak, a Second Avenue felső végén állott a palotája. A díszes épületet Mr. Sheep, ki özvegy ember volt, csak egyetlen leányával lakta, Minnie kisasszonnyal, kinek szépsége tulszárnyalta atyja gazdagságát. Mr. Sheep, a ki nagyon elfoglalt ember volt, naponta csak egy órát töltött együtt gyermekével, ugy este 9 órától 10-ig, aztán szokás szerint elment klubjába, Minnie pedig lakosztályába vonult vissza. Hasonlóképp történt egyik nyári este is; Minnie épen átlépte szobája küszöbét, midőn abban egy férfi ugrott az ablakhoz és azon át eltűnt. Az egész egy pillanat alatt történt és Minnie tágra nyitott szemekkel, megriadtan nézett egy ösmeretlen látogató után. Majd fel-ocsudott meglepetéséből, fellármázta a szolgál-személyzetet. A gyors vizsgálat megállapította, hogy tolvaj járt a szobában, ki magával vitte Minnie összes ékszereit. Haladéktalanul meg-tették a följelentést a Central Police főnökéél, az pedig legügyesebb embereit bizta meg a tolvaj üldözésével. Minden keresés, nyomozás és fáradság, teljesen eredménytelennek bizonyult és Mr. Sheep már végleg feladta a reményt, hogy leánya ékszerei megkerüljenek.

Öt nappal később egy csomag érkezett

Minnie címére, mit az felbontott és benne megtalálta, hiány nélkül, összes elrabolt ékszereit, nyakékeket, láncokat, gyűrűket. A csomaghoz egy levél is volt mellékelve, melynek névtelen írója bocsánatot kér csunya tettéért. Az ösme-retlen tolvaj levélben elmondja, hogy nem tudott békében élni, mert a kisasszony szemei — melyeket csak egy pillanatig látott szökése alkalmával — éjjel-nappal szemrehányólag tekintenek reá. „Az ön tekintete — írja a levél-ben — egyszerre feltárta előttem multam ösz-szes gázságait és őszinte megbánásra készítet. Ujra becsületes ember vált belőlem. Hálás va-gyok Önnek nagyon, mert amit semmi hatalom, semmi más mód megváltoztatni nem tudott, azt megtették az Ön szemei”.

Minnie még aznap visszavonta feljelenté-sét a rendőrségnél.

Mintegy nyolc nappal később — a külö-nös eset még mindig beszéd tárgy volt — Min-nie az ablakához lépett és hirtelen feltűnt neki a szemközti levő ház előtt egy fiatalember, aki — amint őt megpillantotta, — gyorsan tova-sietett. — Másnap megismétlődött ez az eset, ami annyira felkeltette Minnie gyanuját, hogy azt sietve közölte atyjával.

Mr. Sheepet élénken foglalkoztatta a köz-lés és nem kételkedett benne, hogy a szóban forgó fiatalember a névtelen levél írójával azo-

nos. Másnap két markos szolgáját állította a megjelölt ház elé lesbe, akik a fiatalembert, midőn ott aznap újból megjelent, megragadták és minden nagyobb feltűnés nélkül uruk elé vezették.

Mr. Sheep egyedül maradván a kissé ko-pottasan öltözött fiatal emberrel, percekig vizs-gálta annak intelligens arevonásait, azután szó nélkül kivett íróasztalából négy száz dollárt és a fiatalember felé nyújtotta, de az egy kézmoz-dulattal visszautasította a pénzt. Mr. Sheep meglepetten nézte új ösmerősét, aztán zsebébe dugva a pénzt, így szólt:

— Fiatal barátom Ön tetszik nekem. Ter-veim vannak magával, mondjon tehát nekem el életéből annyit, amennyit jónak tart ...

— John Burns a nevem, — felelt amaz — előkelő szülők gyermeke vagyok. Egyetemi hallgató voltam, de rossz társaságba kevered-tem és a züllés útjára jutottam. Szüleim kíta-gadtak; ezután még gyorsabban siklottam a lejtőn, míg nem tolvaj lettem. Így jutottam el utolsó rablásomig és a többit, Uram, tudja már levelemből, melyet a visszaküldött ékszerekhez csatoltam.

— All right, — mondá Mr. Sheep barát-ságosan — meg vagyok Önnel elégedve. Szi-vesen alkalmazom Önt banküzletemben nyolc-ven dollár havi fizetéssel. Elfogadja ajánla-tomat?

megváltja a parlamentből, a lepecsételt vármegyeházakból kiűzött nemzeti hősokeket.

Nemzetiségi bajok.

— A képviselőház ülése. —

— A képviselőház ülése. —

— A képviselőház ülése. —

Budapest, április 5.

A képviselőház ülésének egy részét nemzetiségekkel folytatott polémia töltötte ki, másik fele pedig a szabadkőművesség ellen való védelem és támadások anyaga volt. Az első részben Haydin Imre támadta a nemzetiségi agitátorokat, utána Szabó István vidéki bajokat ajánlott a kormány figyelmébe. Végül a szabadkőművességről vitáztak, polemizáltak. (Erről külön cikkben írunk.)

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: Kabos Ferenc.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása után felolvasták az interpellációs könyvet, a melybe Nadányi Gyula jegyzett be interpellációt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez és Polónyi Géza a pénzügyminiszterhez az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának meghosszabbítása tárgyában.

Következik a belügyi költségvetés tárgyalása.

Haydin Imre: Polemizál Pop-Csicsó Istvánnal és Vajda Sándorral. Nem tudja, honnan meríti ez a két román képviselő a bátorságot, hogy abban a hangnemben kezeljék a román kérdést, a hogyan kezelik. Ezek az urak talán szövetséget kötöttek néhány tót emberrel, de hozzájuk a tót nép zömének semmi köze. A tót nép mindég a magyarsággal tartott. Mutatja ezt Rákóczi szabadságharca és az 1848-ban történt események. Csakis szeretettel és a kultúra terjesztésével lehet a tót nép érzelmeit továbbra is így megtartani.

A nemzetiségi cikkek az 1868. évi XLIV. törvényeknek csak arról a részéről beszélnek, amely jogokat biztosít nekik, de arról, amely köteleességeket ró rájuk, nem. (Helyeslés.) A cseh-tót mozgalom tervszerűen halad előre a tót vidéken. Lapokat tartanak, melyeknek az a céljuk, hogy a cseh és tót nyelv közti különbségeket áthidalják. Ezek a lapok teljes cseh cikkeket tartalmaznak, hogy a nép hozzászokjék ahhoz, hogy a cseh és tót nyelv egy és ugyanaz. Minden évben száz tót diákot visznek ki Csehországba, a tót intelligencia helyébe a

nagycseh intelligenciát állítják a nép fölé, ami azért szomorú, mert monarchikus célokat szolgál. (Mozgás.) Védekezni pedig ez ellen nem tud, nem is akar a magyarság. A Vágvölgy kulturátlannul, ipar és kereskedelem nélkül pang. Trencsén vármegye most fordult a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez segélyért, mert 124 község iskola nélkül van. És ahol iskola van, az is milyen? Talált egy községet, melynek hatszáz tankötelese számára egy olyan, egy tantermes iskolája volt, ahol legföljebb hatvan gyermek férhet el. Ennek az iskolának egy tanítója volt, aki amellet még egy kiterjedt kézbesítési kerület postamestere volt. (Zaj.) Csodálatos mégis, hogy ilyen viszonyok mellett ez a tót nép mennyire ragaszkodik hazájához.

Bizik a kormányban és elfogadja a költségvetést.

Szabó István (gazdapárti) minden tekintetben aláírja Haydin beszédét, de hozzáteszi, hogy ezek a bajok a magyarokta vidéken is érezhetők. Azt azonban nem hallotta, hogyan lehetne ezeket a bajokat orvosolni s éppen ezért Haydinnal ellentétben, bizalmatlan a kormány iránt. (Helyeslés a baloldalon.) A városok segélyezése mellett a községek is segélyezendők, mert ezeknek nagyobb szükségük van erre. Bizonyítja ezt Pál Alfréd legutóbbi felszólalása is. Több körorvosi állás szervezendő a községek érdekében. A javaslatot nem fogadja el.

Szünet után a szabadkőművességről folyt vita, amelyről külön cikkben írunk.

Ezután áttértek az interpellációkra. Batthányi Tivadar gróf a fiumei katolikus egyház elkülönítése és a katolikus főgimnázium dolgában terjeszt elő interpellációt.

Nadányi Gyula a szurdicsi görög keleti román pap dolgait teszi szóvá. Az igazságügyminiszter beavatkozását kéri a pápa izgatásával szemben.

Szekely Ferenc igazságügyminiszter nyomban válaszol. Kijelenti, hogy a nagyváradi ügyész utján már megindította a vizsgálatot és ha ok van rá, a megtorlás nem marad el. Ugyanezt fogja tenni a kultuszminiszter is. Kéri válaszában tudomásulvételét.

Polónyi Géza az idő rövidségére való tekintettel egyszerűen felolvassa interpellációját. Az osztrák politikai válság folytán a bankkérdésben előállott új helyzet dolgában kér választ a pénzügyminisztertől arra nézve, hogy a magyar kormány álláspontja mi ebben a változott helyzetben.

Az interpellációt kiadták a pénzügyminiszternek.

Az ülés fél háromkor ért véget.

VITA a szabadkőművesekről.

— Részlet a Ház üléséből. —

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, április 5.

Huszár Károly néppárti képviselő a múlt ülések egyikén éles támadást intézett a szabadkőművesek ellen, akiket többek között azzal is meggyanusított, hogy a Fejérváry-kormányt támogatták és hazafiságukat is kétségbevonta. A mai ülésen Várady Zsigmond vette védelmébe a magyar szabadkőműveseket és a gyülekezési és egyesülési jog szabadságát, amelynek a Huszár-féle felszólalások csak ártalmára vannak. Az ülésnek e része itt következik:

Várady Zsigmond: Reflektált Huszár Károly minapi beszédére, melyben a szabadkőművességet támadta. Titkos társulatnak nevezte. Hogy sikerült akkor ennek titkait mégis megtudni?

Huszár Károly: Árulók ott is vannak.

Várady Zsigmond: Nem kellett volna a képviselő urnak ilyen nemtelen uton a nyomtatványokhoz jutni, mert néhány koronáért az asztalára küldték volna...

Huszár Károly: Próbáltam, nem sikerült.

Várady: És akkor meggyőződött volna, hogy az egyesület nem titkos. Arról nem tud, hogy az egyesületnek hazafiatlan törekvései lettek volna.

Huszár Károly: Mártonffy Márton megmagyarázta. (Zaj.)

Várady Zsigmond: Nem tudok ilyen hazafiatlan törekvésről. Mert miként a női erény akkor lesz becses, ha az erős férfivágy megostromolja és annak ellent tud állni...

Förster Aurél: Huj, de izgató! (Förster kiszalad a teremből. Nagy derűtség.)

Várady Zsigmond... akként az egyesülés is akkor lett becses, mikor ellen tudott állni a hazafiatlan csábításoknak. Az a kívánság, hogy a rendőri ellenőrzés alá helyezték a szabadkőműveseket, ellenkezik a progresszív haladás, a szabad gondolat és a gyülekezési jog gondolatával. Ismerteti a visszaesésnek azt a proceszszusát, mely évtizedek során nálunk beállott előbb a nemzetiségi, később a szocialista mozgalomak címén. Most már nyíltan is az egyesülési jog korlátozását merik követelni. Huszárék úgy látszik, elfeledik, hogy a korlátozás épügy sujtathja a régi rend híveit, mint az új eszmearamlatok embereit. Utal a külföldi példákra, ahol az egyesülési jog a legliberálisabban van szabályozva.

Polónyi Géza: Ausztriából ki vannak tiltva a szabadkőművesek.

Benedek János: Micsoda beszéd ez? Itt nem a szabadkőművesekről, de a gyülekezési jogról van szó. (Zaj a baloldalon.)

Várady Zsigmond: Egyenlő jogot és elbánást kíván minden világnézet számára, mert ez a leghatalmasabb alkotmánybiztosíték.

Felkiáltások balról: Még csak a választói jogról beszéljen!

Várady Zsigmond: Erről is fogok majd annak idején. (Zaj balról.) Kéri a kormányt, óvja meg az egyesülési jog biztosítékait.

Kun Béla: A választások. A csendőrök!

Várady Zsigmond: Bizik a kormányban és a javaslatot elfogadja.

Huszár Károly: Tiltakozik ellene, mintha ő a gyülekezési jog korlátozását sürgette volna. Azt bizonyította a múltkor és most is azt hangoztatja, hogy a szabadkőművesek nem tartják be alapszabályaikat, azok ellenére politizálnak és mégsem bántják őket. Újból kéri a belügyminisztert, hogy a szabadkőműveseket szigorú ellenőrzés alá vegye.

— El!

Mr. Sheep behívatta első titkárát és bemutatatta John Burnst, megjelölte számára az állást, melyet neki szánt és egyben utasította titkárát, hogy Burns viselkedését és munkáját kísérje állandó és jóindulatu figyelemmel. — Egy hét után Burns páratlan szorgalmáról és kiváló képességeiről kapott jelentést Mr. Sheep, mi annyira megörvendeztette őt, hogy Burns fizetését megduplázta.

— És nyolc nappal később Mr. Sheep banküzletét teljesen kirabolták és ezzel egyidejűleg eltűnt John Burns is.

Mindezt Mc. Prescott, a newyorki Central Police legképzettebb tagja, a tolvajoknak és betörőknek rettegett üldözője mondotta el nekem, egy esős délután a Boulevard kávéházban.

Előadásában és hangjában volt valami olyan szokatlan, valami olyan különös, hogy szorongást éreztem a mellemben és egy gondolat támadt agyamban, a melyet — anélkül, hogy meggondoltam volna mit cselekszem — kimondottam:

— Mr. Prescott, megbocsásson, de valami azt sugja nekem, hogy aki az ékszereket elrabolta és visszaküldte, — Őn volt!

— Ugy van.

— És Ön rabolta ki a bankot is?!

— Nem.

— Akkor nem értem a dolgot.

— Megmagyarázom, majd megért. Az ékszereket én loptam el, én küldöttem vissza és én irtam a névtelen leveleket is, de az, aki magát Mr. Sheep által elfogadta, aki annak kegyeibe behízelegte, aki a bankot kirabolta, — az egy másik ember volt. — Én akkor, azon a napon, elszakadtam egyik tolvaj társamtól, kivel együtt láktam a Shoo Streeten, ahol Newyork betörő hadának főfészeke van és ez az ember elejétől végig ősmerte a Sheep-féle ékszerlopás történetét. Elképzelhetetlenül agyafurt fickó volt, aki gyorsan elkészült zseniális bűnös tervével és páratlan ügyességgel, hihetetlen színjátszással vitte keresztül nagy rablási művét. Nekem a napilapokból jutott tudomásomra és nem esett nehezemre a bűnügy szárait megtalálnom. John Burnst, igazi nevén Thomas Mooret, elfogtam régi lakásunkon és vele együtt birtokomba kerítettem, csaknem hiánytalanul, az elrabolt értékeket.

Mr. Sheeptől tízezer dollár jutalmat kaptam, — Thomas Mooretől pedig ezt — és itt balszemére mutatott, amely egy keskeny fekete selyemkendővel volt átkötve — egyetlen ökölcsapással ütötte ki a nyomorult.

Főszolgabíró és tüzoltóparancsnok.

— A vádtanács határozata Faragó István ügyében. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 5.

Néhány hónappal ezelőtt egy éjjel Világoson tűz támadt. Grill József ipartestületi elnök a világosi önkéntes tüzoltó egyesület parancsnokának háza borult lángba. A harangokat megkongatták és az emberek odasiettek az égő ház köré. Megjelent Faragó István világosi főszolgabíró is és intézkedni kezdett az oltást illetőleg. Ezek az intézkedések annál szükségesebbek voltak, mert a főbíró úgy látta, hogy Grill oly parancsokat ad ki, melyek a tűz terjedését elősegítik. A tüzoltó főparancsnok azonban zokon vette a főbíró beavatkozását és reá támadt.

— Kérem ne tessék a dologba beleavatkozni. Én vagyok a tüzoltóparancsnok és nem ön!

Faragó erélyesen vágott vissza:

— Én mint a tüzrendészeti hatóság feje vagyok itt és megtiltom, hogy ön rendelkezék. Öntől a fél falu leéphet.

Grill nem hagyta magát. A szóváltás mindjobban elfajult, végre is a főszolgabíró azzal vetett véget, hogy oda fordult a csendőrökhez:

— Mintbogy ez az ember akadályozza az oltás munkáját, fogják el és kísérik a község házára.

A csendőrök engedte a főszolgabíró utasításának és Grillt ellenszögölése dacára is a község házára kísérték, hol másnap reggel nyolc óráig volt fogva. Ekor szabadon bocsátották.

Grill másnap bejött Aradra és hivatalos hatalommal való visszaélé címén feljelentést tett az ügyészségen a főszolgabíró ellen. Egyben a lapok nyíltér rovaiban hevesen megtámadta Faragót. A támadások folytán a főszolgabíró fegyelmi eljárást ért maga ellen Dálnoky-Nagy Lajos alispánál. Az eljárás még most is folyik.

Miután Grill feljelense folytán az ügyészség átvette a vád képviselését a vizsgálat megindult. A megvádolt főszolgabíró azzal védekezett, hogy eljárása teljes korrekció volt és neki mint a tüzrendészeti hatóság fejének jogában állott mindazokat eltávolítani, akik a tüz oltásának útjában állottak, ténnettel arra, hogy az önkéntes tüzoltóparancsnokról van-e szó, vagy másról.

Az ügyészség vádirat adott be a főszolgabíró ellen, melyet ez kérésokkal támadott meg. A vádtanács ma távalta a kifogásokat, melyeknek helyt adott és további eljárást Faragó István ellen megűntette, elfogadva a főszolgabíró fent ismertet védekezését. Az ügyész a határozat ellen elfolyamodással élt.

Nem emelik a képviselőfizetését. Budapestről jelentik: Az újabb megalom, mely a képviselők fizetésének felemlésére irányult, kudarcot vallott. Megtört a bizsterelnök ellentállásán. Khuen gróf ma blentette a folyosón, hogy a leghatározottabban ellenzi a képviselők fizetésének felemlését.

A honvédelmi tárca. Budapestről jelentik: A belügyi tárca vitájans elhuzódása miatt változás áll be a költségvs tárgyalásánál. A kormány ezándéka az va hogy a belügyi tárca után a kereskedelműrcát vagy a földmívelésűrcyit véteti a Hal tárgyalás alá. Hieronymi Károly kereskedműrcy miniszter azonban még mindig beteserényi Béla gróf

földmívelésűrcy miniszter pedig beteg fia látogatására holnap Svájceba utazik, azért a kormány megállapodott a Ház elnökével, hogy a belügyi tárca után a honvédelmit tárgyalja a Ház, azután pedig valószínűleg a kereskedelmi tárca vitája következik.

Az összeférhetlenségi bizottság ülése. Budapestről jelentik: A Ház összeférhetlenségi bizottsága holnap délután négy órakor ülést tart, melyen Széchenyi Emil gróf összeférhetlenségi ügyét fogják tárgyalni.

Tanítónő — aki nem tanít.

— Tizenyolc évig szabadságon. —

Távirati tudósítás.

Nagykanizsa, április 5.

Nagykanizsa polgári iskolája a multkoriban szerepelt Földes Miklós tanár ügyével. Földes ellen, egy Franciskánus barát följelentésére, azért indítottak hajszát, mert közönyösen hallgatta a templomban ez istentiszteletet. De Nagykanizsán — írja egy fővárosi lap — érdekes viszonyok vannak még az állami elemi népiskolában is. A nagykanizsai népiskolához hat esztendővel ezelőtt neveztek ki Patthy-Nagy Julia okleveles tanítónőt az első osztály tanítójává. A tanítónő el is foglalta állását és három hónapig betöltötte. Ennek letelte után hosszabb szabadságra Budapestre utazott, anélkül, hogy helyettesítést rendelt volna helyére a királyi tanfelügyelő. A következő iskolaévben még rövidebb ideit tanítás után véglegesen felköltözött Uipestre és azóta többé nem tanít és nem tartózkodik Nagykanizsán. Helyettese nincsen, fizetését azonban állandóan a legnagyobb buzgalommal fölveszi. A kiskanizsai elemi iskola első osztályába 120 tanuló jár; voltaképpen tehát két osztályra kellett volna már rég beosztani. Betöltetlen e szerint két állás. Ennek következtében az a lehetetlen helyzet áll elő, hogy az első osztály tanulói hetenként kétszer mennek iskolába. A tanítónő ügyét rejtélyessé teszi az a körülmény, — hogy állítólag hasonlóképpen „működött“ tizenkét éven át egy budapesti állami elemi népiskolánál is. Bizonyára nagyszerűek a pártfogói.

A fővárosi lap itt idézett közleménye — amint Nagykanizsáról írják — szóról-szóra igaz és Nagykanizsa közoktatási köreibe, de e körökön túl is (köztudomásu. Patthy-Nagy Julia tizenyolc éve tanítónő és ez idő alatt talán tizenyolc hónapot sem töltött iskolában. Hogy ennek a hallatlan intézkedésnek, — mely Patthy Julia részére lehetővé teszi az állam örökös ingyeken-kenyerét, — mi a közvetlen és elfogadható magyarázata, azt nem tudjuk, de ha a világ nagyszerű pártfogót keres, módunkban lenne rámutatni.

Patthy Juliát 18 éve az uipesti áll. el. iskolához neveztek ki tanítónőnek. Tizenkét évig volt ennek az iskolának a névleges tanítónője, anélkül, hogy az iskola igazgatója e tucat esztendő alatt csak egyszer is találkozott volna vele. Patthy Julia a 12 évet szabadságon töltötte. Hat éve a hivatalos lap Kiskanizsára helyezte át a tanítónőt, ki azonban ennek ellenére is megmaradt pesti lakosnak. Egy tanítógyűlésen a kanizsai tanítók találkoztak az uipesti iskola igazgatójával.

— Hogy működik önöknél Patthy Julia? — kérdezte az uipesti igazgató a kanizsaiakat.

— Még sehogy — válaszoltak a kanizsaiak és egyben megkérdezték: Uipesten hogy működött?

— Sehogy! — intézte el az ügyet az uipesti igazgató és hozzátette: — tizenkét év alatt egyszer sem volt hozzá szerencsém.

Patthy Julia Kanizsára való áthelyezésé-

nek első 3 évében annyit még megtett, hogy minden évben 2—3 hónapra lelátogatott hozánk, de aztán ezeket a látogatásait is beszüntette. Még mindig kanizsai tanítónőként szerepel, de már évek óta nem jön felénk. Szabadságon van. Boykottál bennünket.

Korábbi látogatásait így regisztrálják az áll. elemi iskola értesítői:

Az 1906—907. évi értesítő: „Patthy Nagy Julia tanítónő január 1-től április 30-ig betegsége miatt nem tanított.“

Az 1907—909. évi értesítő: „Patthy Nagy Julia betegsége címén állását elhagyta s ugyanakkor 3 hónapi szabadságidőt kért. Ennek leteltével újból 3 hónapi szabadságért folyamodott. Osztályában egész január 1-ig a III. igazgatói körzet tanítótestületének tagjai végezték a tanítást félnapos tanítási rendszer szerint.“

Az 1908—909. évi értesítő: „Patthy Nagy Julia október 20-án betegség címén elhagyta állását. Ettől a naptól kezdve osztályát a tanfelügyelőség sürgős intézkedésére Haba Róza okleveles tanítónő vezette az iskolaév végéig.“

Mint látnivaló, Patthy Julia nemcsak, hogy 18 éve szabadságon van teljes fizetéssel, — amivel öngagsága még a magyar gazdálkodás mezőnyén is kétségtelenül rekordot teremtett, de a közoktatási kormány még helyetteséről sem gondoskodott. Ez a magyarázata annak, hogy Kiskanizsán az első osztályú növendékek hetenként csak két napon járnak iskolába.

Az üldözött pap.

— Egy elmebajos leány támadásai. —

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Budapest, április 5.

Ma délben a budapesti főkapitányságon egy ismert népszerű katolikus pap, Károly Károly dr., a lipótvárosi plébánia káplánja feljelentést tett egy hölgy ellen, aki napok óta üldözi és lelövélssel fenyegeti. A rendőrség védelmét kérte személyének biztonságára.

Ennek a feljelentésnek érdekes előzményei vannak, amelyekről az alábbiakban számolunk be:

Március 7-én délután Károly Károly dr. előadást tartott az Angol kisasszonyok zárdájában. A káplán kitűnő szónok, aki rendkívül hatással van a közönségre. A templom ezuttal is szorongásig megtelt német női hallgatókkal, ugyanis Károly dr. ezuttal németül prédikált. Előadás után felszólította hűveit, hogy akinek valami kételye van, az álljon fel és mondja meg azt nyíltan.

Siri csöndben az első sorból egy uriasan öltözött huszonnyolc-harminc éves csinos hölgy állott fel és a következőket mondta:

— Őszintén sajnálom, hogy megzavarom az ajtatos hangulatot, de nem tehetek másként. Ki kell jelentenem, hogy nem hiszek a szeplőtelen fogantatásban, az isten léteiben, mert az én meggyőződésem szigoruan kritikai tudományos alapokon nyugszik.

Ezeket mondotta a hölgy, és már is kifelé indult. Az ajtóból sirva visszafordult, s így szólt:

— Nem is jövök ide többé soha.

Ez az incidens kinos feltűnést keltett és a káplán csak nagynehezen tudta lecsendesíteni a felzúgott hallgatóságot.

Néhány nap mulva a káplán ugyanettől a hölgytől, akinek Nauber Georgina a neve és német származásu, igen jó családból való, de teljesen hiszterikus exaltált leány, levelet kapott. A négy oldalos, sűrűn teleirt levél ezzel végződött:

„Nincs nyugtom, nincsen pihenésem. Legjobban szeretnék egy revolverlövélssel pontot tenni zaklatot életemre, szenvedéseimre. A megőrüléstől félek.“

A káplán megsajnálta a leányt, rögtön válaszolt neki:

„Tisztelt kisasszony, nagyon sajnálom önt. Nekem a hivatásom parancsolja, hogy embertársaim szenvedésén enyhítsek. A plébánián mindig szívesen állok rendelkezésére. Imádkozók, és bízzék Istenben.“

Március huszadikán Neuber Georgina bekopogtatott a káplánhoz, s azzal állott elő, hogy könnyíteni akar a szívéen. Elbeszélte egész élete történetét a káplánnak és sirva panaszolta hogy meghasonlott lelkében és nem tud Istenben hinni.

Beszélgés közben Károly dr. észrevette, hogy egy *hatlövetű* *Browning-revolvert* rejtte a leány.

— Mit akar a fegyverrel? kérdezte tőle.

— Öngyilkos leszek, — felelte a leány.

A káplán elvette tőle a fegyvert, amely meg volt töltve. A leány ekkor még elmondta, hogy Kölnben született és hosszabb ideig Párisban ideggyógyintézetben volt. A káplán vizsgáló szavaira megnyugodva távozott.

A múlt hét elején ismét levelet kapott a pap. A levél így hangzott:

„Tisztelendő ur, nem akarok tudni a válás ámtásairól. Küldje vissza a revolvert postafordultával.“

Károly dr. nem felelt a levélre, mire a leány megjelent a plébánián és hangosan követelte a fegyvert.

— Adják vissza a revolveremet, nincsen joguk rendelkezni a holmimmal — kiáltozta s csak nagynehezen tudták kituszkolni.

A napokban aztán az utcán megtámadta a leány a papot és *lelővéssel fenyegette*, ha nem adja vissza neki a revolvert. Ezt a fenyegetést többször meg is ismételte; s tegnap levelet írt a káplánnak, hogy most már őt is elpusztítja, akár visszaadja a fegyvert, akár nem.

Az ügyet a rendőrségen Kaszás Ernő fogalmazónak osztották ki, aki délutánra becitálta a leányt. A rendőrségen a leány elmebeli állapotát vizsgálat alá vették s valószínű, hogy a megzavarodott elméjű leányt tébolydába viszik.

VÁROS ÉS MEGYE.

A hivatalos órák megváltoztatása a városnál. A másfél évi tapasztalat arról győzte meg *Varjassy Lajos* polgármestert, hogy sem a közönség, sem a tisztviselői kar nem barátkozott meg az új renddel és a városnál az egyhuzamos hivatalos órák rendszeréhez fűzött várakozások nem teljesültek. Az adminisztráció nem vált gyorsabbá, az anyag feldolgozása most sem folyik akadálytalanul és most is van restancia csak úgy, mint azelőtt. Déli tizenkét óra után kettőig a tisztviselők egy része nincs hivatalában, másik része pedig már fáradt, mert öt órai szellemi munka kimerít. A polgármester a tapasztalatok alapján azt javasolja a közgyűlésnek, állítsa vissza a régi rendszert és rendelje el az osztott munkaidőt. Értesülésünk szerint a tisztviselők egy része azt óhajtáná, hogy a nyári hónapokban reggel 7-től, déli 1-ig, a téli hónapokban pedig 8-12-ig és 3-5-ig állapítsa meg a közgyűlés a hivatalos órákat.

Városi telkek parcellázása. A városszabályozási bizottság ma tartott ülésén elhatározta, hogy Gájban a Gizella-tér egy részének parcellázását javasolja a közgyűlésnek. A szabályozási terv szerint a tanítók háza mögött elterülő parcellákat nyilvános árverésen adják el, négyszögölként négy korona kikiáltási áron. Elhatározta a bizottság a régi ségai elhagyott temető parcellázását is és itt is négy koronában állapította meg a telkek négyszögölét.

Uj erők Arad szolgálatában.

— A Sebeskörös kihasználása. — Indítvány a város tanácsához. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 5.

Rendkívül érdekes gyűlés volt ma este 6 órakor az aradi mérnök- és építész-egyesület helyiségében. Az egyesület értekezletre hívta meg a városi törvényhatóság ötven tagját, hogy közösen megbeszéljék, miképen lehetne a természeti erők kihasználására vonatkozó terveket Aradváros fejlődésének jövő programjába beilleszteni.

(Az ismertetés.)

Az értekezlet tárgyát *Sármezey Endre* elnök ismertetette nagyszabású tanulmány keretében. Bevezetésül megemlíti, hogy újabban a földgáznak és a vizierők kihasználásának kérdése rendkívül fontosságot nyert. Kissármáson olyan hatalmas földgázforrást fedeztek fel, amely tízszer annyi gázt termel, mint amennyi a főváros világítására szükséges. Hogy milyen jövője lesz a kissármási földgáznak a főváros világításában, arra nem tér ki az előadó, de kijelenti, hogy véleménye szerint a kissármási földgázhoz fűzött remények *kissé tulzottak*.

Sokkal fontosabbnak tartja előadó Arad városára nézve a vizierők kihasználásának kérdését. Amerika példája mutatja, hogy a földgázforrások idővel kimerülnek, míg a vizierők kihasználásától nyert munka, ha költségesebb is, *de állandó*. Utal Skandinávia példájára, ahol tizenegyet vizierőt jelenleg is kihasználnak, huszonegynek hasznosítása most folyik s hogy ennek micsoda jelentősége van, arra például említi, hogy egy ilyen turbina hétésszáz ezer lóerő munkát reprezentál.

Arad városát igen közelről érinti az az akció, amely a *Sebeskörös vize erejének kihasználását célozza*. A *Dragan-völgy* és a *Jád völgye* közti háromszáz méteres szivőkülönbség alkalmat ad arra, hogy ott egy 30,000 lóerőjű telepet lehet létesíteni. Kérdés most már természetesen az, hogy a nyert munkaerő Arad városára nézve hogyan volna értékesíthető.

A Jád völgyétől Aradra 200 km-es uton kellene a nyert munkaerőt elvezetni, de az így nyert munkaenergia még mindig hasonlíthatatlanul olcsóbb lesz a mainál. Aradon ma a villany a rendes használatban 17-18 fillérbe, nagy vállalatoknál legjobb esetben 14-15 fillérbe kerül. Ezzel szemben a Sebeskörös kihasználásából eredő munkaerő *kilowatt óránként a városnak 6 fillérjébe kerülne*. Ez óriási jelentőségű különösen Aradvárosára, amelynek meglehetősen fejlett ipara van.

Nézzük már most az, hogy megfelelő olcsóságú villanyerő mellett mennyi lehet a fogyasztás Aradon. A villamos közvilágítás 150000 kilowattóra, 286000 kilowattóra a magánvilágítás, ami ha a villany olcsóbbá válik, könnyen felemelhető 500,000 kilowatt órára, a városi üzemek 950,000 kilowatt órát fogyasztanak, hozzávéve a nagy magánüzemeket a leendő villamosvasutat a villamossá átalakítandó hegyaljai motorost stb. Aradon cirka hétmillió kilowatt óra energiára lesz szükség.

Már most ezekből az adatokból tisztán látszik, micsoda óriási jelentősége volna Aradra a jádvolgyi vízművek létesítésének. Epen ezért *szakítania kell a városnak eddig követett politikájával*. Nem szabad arra várnia, hogy mások jöjjenek ideákkal, mert akkor a város huzza mindig a rövidebbet, hanem közüzem programot kell kidolgozni és annak keresztvitelét kell szorgalmazni. Ennek a közüzem

programnak az legyen az alapelve, hogy lehetőleg minden közüzemet a város vegyen saját kezelésébe. Elsősorban a saját kezébe kell vennie a közvilágítást. Nem szabad hosszadalmas terminusokra várni. Ha a város a villamvilágítást megváltja és a jádvolgyi vízművek energiáját használhatja fel világítási célokra a mostani 48 filléres kilowatt óránkénti ár helyett a mellékköltségekkel együtt 11 fillérért világíthat. A magánhasználatban pedig a város a mostani 80 filléres árat 50 fillérre szállíthatja le, amivel a fogyasztást megkétszerezheti és kb. 200000 korona haszonra tehet szert.

Ugyancsak meg kell váltani haladéktalanul a közúti vasutat is vagy ha a város az átalakítás költségeit nem hajlandó viselni, meg kell adni a társaságnak a koncessziót mert hiszen a villam fogyasztással busásan behozhatja a város a megváltási költségeket.

Az iránt se lehet kétség, hogy ha a villany olcsóbb lesz a nagy magánüzemek is villanyerőre rendezkednek le. De rendkívül nagy jelentőséggel bírna a villany fogyasztása a kisipar fejlődésére is. A város ugyanis amellet hogy a kisiparosoknak olcsóbb villanyt adhatna, csekély kölcsönösszegért motort is kölcsönözne nekik.

Az a kérdés már most, *hogyan lehetne a Sebeskörös energiáját Aradváros számára értékesíteni*. Egy pénzsoport amelynek az aradi közúti vasut is tulajdona Arad, Debrecen és Nagyvárad meg a köbeeső kisebb városok munkaszükségletét akarj ellátni. Most már tehát Aradnak és az emlett városoknak az a feladata, hogy ne csak mint üzletből vegye ki részét, hanem hogy előzőket biztosíthasson, az alapításban is vegye ki részét.

Az értekezlet éppet ezért írjon fel Arad város tanácsához, hogy *ükszirozva azt az elvet*, hogy minden közüzeme a lehetőség szerint saját kezelésébe vessz át, éppjen érintkezésbe az érdekelt törvényhatóságokkal és a vállalatot létesítő pénzsoporttal a vízerőművek mielőbbi létesítése iránt olyan formán, hogy a város a biztosított fogyasztás alapján törzsrészesvényese legyen a vállalatnak.

(A vita.)

Lócs Rezső városi gazdasági tanácsnok köszönetet mond *Sármezey* elnöknek a szép előadásért, de neki az véleménye, hogy egyelőre az értekezlet csak iránt keresse meg a tanácsot, hogyha a pénzsoport ajánlattal jönne, amiről biztos tudomásvan, akkor az ajánlatot a város adja ki a mérk és építész egyesületnek véleményezés vége. Az átirat ugyanis, különösen a lóvonat megváltásánál akadályozná a tanácsot a szabad elrásban.

Sármezey Endre ingoztatja, hogy az átiratnak éppen az volna célja, hogy a város ne várjon ajánlatra, hem a maga érdekeire iparkodjon vállalkozóterezni. A lóvasutra vonatkozó kijelentései és a követendő módról alkotott kép megvilágítására szolgáltak s az átirat a tanácsot szab elhatározásában nem befolyásolhatja.

Múlek Lajos dr. elnök indítványát pártolja, *Szathmáry Kágy* üzemigazgató szükségesnek tartja, hogy előtt az akcióba a város belemegy, előbb züzem programot dolgozzon ki, *Reinhart Gyula*, *Mandl Vilmos*, *Szántay Lajos* hozzállása után *Szathmáry János* acev. főfelügő közvetítő indítványt tett, hogy az érteketen megjelent polgárok az elnök által indítvözött átiratban arra is szólítsák fel a tanát, hogy az átiratban kifejtett elvek alapján szletes közüzem programot dolgozzon ki.

Fábry Sándor mak az a véleménye, hogy az átirat semmepen se kötheti a várost

szabad elhatározásában. Nagyon szerencsésnek találja a kivitelnek az elnök által ajánlott módját, mert ezáltal a város negyven esztendő múlva, tisztán a kezelési költségek fejében fog villanyvilágítást kapni, ami Arad jövőjére rendkívül kedvező perspektívát nyújt.

Az értekezlet az elnök indítványát Szathmáry János módosításával fogadta el.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A törvényszéki palota rendbentartása. Az igazságügyminiszter ma rendeletet küldött le az aradi törvényszékhez a törvényszéki épület renben tartására vonatkozó utasítások tárgyában. Az igazságügyminiszter lelkére köti a hivatalvezetőknek a hivatalok lelkiismeretes karbantartását és tisztogatását. Az igazságügyminiszternek ez a rendelete, mely e nemből az első, részletekben aprólékossággal intézkedik minden iránt és figyelme még az ajtó és ablakkilincsek tisztítására is kiterjed. Egyről azonban megfélekedett: a szolgaszemélyzet szaporításáról. A szolgák így is alig érnek rá a hivatalok takarítására mert a különböző irattárakba vannak beosztva. Ha az igazságügyminiszternek tényleg szíven fekszik a törvényszék tisztasága úgy elsősorban a szolgák számát kell szaporítani.

§ Harc a mandátumért. *Budapestről* jelentik: A Kuria első választási tanácsa ma délből hirdette ki ítéletét a *Mocsáry Sándor* munkapárti képviselő mandátuma ellen benyújtott petíció dologában. A petíciót — mely *Pályi Albert* választási és *Szakáll István* küldöttségi elnök ellen is irányult a Kuria elutasította és a petícionálókat 10,600 korona költség megfizetésére kötelezte.

A *mohácsi* kerület a munkapárti *Andrics Tivadar* dr. t választotta meg 138 szótöbbséggel *Prakatur* néppártival szemben. A kisebbségben maradt párt petícióval támadta meg a mandátumot. A Kuria július 26-ára tűzte ki a petíció tárgyalását.

Kovácsnán Hollaki Atillát választották meg munkapárti programmal. A kisebbségben maradt függetlenségi párt megtámadta *Hollaki* mandátumát. A petíció tárgyalása e hónap 26-ára volt kitűzve, a kérvény aláírói azonban arról értesítették a Kuriát, hogy a petíciót visszavonják. A Kuria *Sebestyén Mihály* dr. elnöklésével ma foglalkozott ezzel az ügyvel és a petíció visszavonását tudomásul vette.

§ A *Teszling-ügy* főtárgyalása. *Teszling Ferenc* és társai csalárd bukási bűnügyében a bizonyítási eljárás véget ért. A vádtanács valamennyi terheltet vád alá helyezte és az ügyészség a napokban megtette a főtárgyalás kitűzése iránti előterjesztését. A bíróság a *Teszling-ügy* főtárgyalását e hó 25, 26. és 27-ik napjaira tűzte ki. A bonyodalmas bűnügy tárgyalása, melyben körülbelül husz tanút hallgatnak ki, három napot fog igénybevenni. *Teszling*, aki előtt kihirdették a határozatot, örömmel vette tudomásul, hogy ügyének döntésére kerül a sor. Egyébiránt a tíz hónapi vizsgálati fogság csöppet sem törte meg *Teszlinget*. Nagyon bizik abban, hogy az ítélet felmentő lesz.

§ Az aradi lélekufárnő. *Izsák Manoné* tartózkodási helyét nemrég sikerült kipuhatolni. A jeles hölgy nyomtalanul eltávozott Aradról, úgy, hogy a főtárgyalásra nem lehetett megidézni. Az ügyészség megmondta, hogy *Izsákné* Budapesten tartózkodik a leányával együtt és most már nincs akadálya a főtárgyalásnak, mely előreláthatólag e hó utolsó hetében lesz. Érdekes, hogy ezideig nem sikerült még megállapítani, vajjon a jeles nő leánya és bűntársa *Izsák Netty* fiatal koru-e vagy sem. Az anyja azt állítja, hogy a leánya 17 éves, de születési bizonyítvánnyal ezt nem tudta igazolni. Nem

tudni, hogy a leány hol született. *Izsákné* szerint *Telek* községben Gömörmegyében született volna a leány, de az ottani rabbinátus értesítése szerint *Izsák Netty* nevű leány anyakönyveze nincsen. Így hát valószínűleg orvosi vizsgálattal kell megállapítani a leány korát, mert a büntetés tekintetében a fiatalkor lényeges fontossága. Az ügyészség tizenhat rendbeli csábítás büntetével vádolja *Izsákékat*.

§ A cinizmus legfelsőbb foka. *Frankfurtból* jelentik: Müller örmester, akit a szeretője meggyilkolása miatt a hadbíróóság tizenöt évi fegyházra, a legfelsőbb katonai törvényszék pedig halálra ítélte, az ítélet kihirdetése után az elnök felé fordult és így szólt:

— Elnök ur, alázatosan kérek tollat, tintát és papírost.

— Minek ez magának?

— Sürgönyözni akarok a szüleimnek és tudtukra akarom adni a halálos ítéletemet.

Az elnök a kérést teljesítette. A gyilkos megírta a sürgönyt és többször átolvasta vajjon nincse benne íráshiba. Minthogy tíz szónál több volt a szöveg, még törült is néhány szót.

Aradi uri asszonyok, uri lányok a szinpadon.

— Az iskolatársnők főpróbája —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 5.

Az aradi szinpadnak ma délután érdekes vendégei voltak. Leányok, apró és nagy leányok sürögtek-forogtak a szinpadon a kulisszák mögött, a rivalda előtt lázas érdeklődéssel szemlélve mindent, berukkoltak a szögletekbe az öltözőkbe, a sugólyukba, szemügyre vették a tüzőlt rejtkehelyét és kíváncsian tapogatták az ócska kopott, megrepesztett vászonfalakat, a tündéri kastélyokat és a bozotos erdőket, szóval mindent abból a tüneményes világból, amelyet eddig csak messziről a piros bársonyos páholyok mélyéből nézegettek vagy inkább elképzelték és amely most a maga rideg valóságában tárult eléjük. A kis hölgyek és a nagy hölgyek kellemetlen csalódással nézegettek körül.

— Milyen csuf, milyen kopott itt minden. Pedig messziről milyen szép. És ez a várkastély csupa rongy. És ennek a fotelnek lába nincs.

— Istenem — sóhajtott egy nagyobbacska lány, hát csak messziről olyan káprázatos, olyan elbűvölő színház. Meg a szereplők is...

De ezt és ami utána következett, már csak inkább elgondolta.

Az anyák nem győzték figyelmeztetni a leányaikat:

— Emmike vigyázz, bele ne essél a sülyesztőbe. Rózsika, ne bujkálj a sarokban. Csupa pókháló lesz a ruhád.

Kulcsár, aki a főrendezői szerepet vállalta, gyöngyöző homlokkal szaladgált a szinpadon.

— Nem lehet itt csinálni semmit kisasszonykák, az ég szerelmére, menjenek vissza. És ne beszélgessenek. Nem lehet hallani egy szót se.

De az erélyes rendelkezés nem használt. A kiesi lányoknak minden új volt, mindent meg akartak nézni és nekik nem imponált *Kulcsár*. *Simon Karolin* igazgatónőnek kellett fellépni, hogy a nyüzsgés, a mozgolódás lecsillapodjék.

A főpróba hát megkezdődött volna, de ekkor rájöttek, hogy baj van. Sugórol megfélekedtek. *Szathmáry Etelka* táncitanító vállalkozott a sugó szerepére. Le is creszkedett nyomban a szűk fekete lyukba és elkezdett sugni.

Az igazat megvallva szükség is volt a sugásra. Nem mintha szerepüket nem tudták volna. Hanem a lámpaláz. Ez a szörnyű rém rátelepedett a szereplőkre.

No persze nem mindegyikre. *Balla Irénke* például, aki finom bájjal és meglepő biztonsággal játszott az egynapos menyecskét, fittyet hányt neki:

— Rajtam ugyan ki nem fogsz jó vitéz. Mi már átestünk a találkozásom.

A jó vitéz — a lámpaláz — nem is bántotta. Békén hagyta *Dömötör Eszti* is meg *Assael Giti* is, akik hangversenyekről már hozzászórtak nyilvánosságához.

— Minek kezdjek ki ezekkel, mikor annyi zsákmányom van itt — gondolta *Lámpaláz Rém* ur és rögtön munkába vette a kicsi lányokat. A kis szívek dobogni kezdtek és bizony egyik-másik szem sarkában megjelent az elfogódottság könye. A mamák félig bátorítólag, félig szemrehányólag mondták:

— Látod, látod *Micike*! Otthon annyit karatolsz, mint egy szajkó. Itt meg a szavadat se lehet hallani. No kisasszony most mutasd meg, mit tudsz.

De *Kulcsár* pártfogásába vette őket:

— Ne féljenek a kisasszonykák. Csak meg kell szokni a szinpadot. Addig próbálgatjuk, amíg menni fog.

Ugy is történt. Harmadik negyedik próbálkozásnál felnyitak a torkok, erősebben csendültek meg a vékony hangocskák, bátrabban néztek a szemek. Egy szereplő volt csak, akinek nem kellett próbálkoznia. Aki úgy izget-mozgott a kulisszák mögött, minthogyha örökké otthon lett volna a szinpadon. Pedig korra nézve ez a szereplő a legifjabbak közé tartozott. Most mult el nyolc éves. Az anyák őt hozták fel példaképpen:

— Látod *Gizike*, a kis *Prohászka Elvirka* milyen bátor, milyen ügyes. És milyen szépen beszél.

— Igen, — mondta dureásan *Gizike* — neki könnyű. Ő már játszott. Ő már volt „*Megfagyott gyermek*“.

A mi igaz is. Mem mindenki nézhet vissza olyan gazdag színi multra, mint a fél kilenc éves *Elvirka*. De határozottan van is benne tehetség.

— Ő biztat engem, hogy ne féljek. Majd sug, ha elakadok — mondja az anyja, *Prohászka Lászlóné* doktorné, aki a mesejátékban a baba-árusítónót játssza — és jobban drukkol, mint a lánya. — Szinte röstellem a dolgot. Istenem, nem szabad blamiroznom magam a leányom előtt, aki úgy mondja a szerepét, mint a vízfolyás.

Am azért fényesen, nagyszerűen fog sikerülni a vállalkozás, a kedves jószívek vállalkozása. Mire véget ért a főpróba, már mindenki biztosan állott a helyén, mindenki biztosan beszélt, szavalt, énekelt, táncolt valamennyi. És a végén alig akartak elmenni a szinpadról.

Virág János tüzőltő nem is mulasztotta el megjegyezni:

— Ha a színész urak is így tudnák a szerepüket. *Heltai* ur meg *Ladiszlay* ur...

— 5 —

SPORT.

+ Bajnoki football mérkőzés Aradon. A tavaszi forduló utolsó előtti matchét játsza le az A. A. C. vasárnap délután 1/4 órakor a *Török Gábor-utcai* sporttelepen a *Szegedi Athletikai Club* csapatával. A Sz. A. C. mult vasárnapon győzelmet aratott 5:1 arányában a bajnokság második helyén lévő *Bácski* felett. A beavatott sportférfiak szerint a Sz. A. C. kiváló formájú csapala a tavaszi fordulót veretlenül fogja végig küzdeni. A sportférfiak ezen nézetét akarja az A. A. C. lelkes csapata megdönteni. Az A. A. C. csapatát a *Temesváriak* ellen mutatott játéka a Sz. A. C. legméltóbb ellenfelévé avatta.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Elvált asszony, operett. Zilahyné Singhoffer Vilma felléptével. C) bérlet.
Péntek: Luxemburg grófja, operett. Zilahyné Singhoffer Vilma felléptével. A) bérlet.
Szombat: Cigány szerelem, operett. Zilahyné Singhoffer Vilma felléptével. B) bérlet.
Vasárnap: Bolond, opera. C) bérlet.

„Falu.”

— A Nemzeti Színház pénteki ujdonságáról. —
 (Fővárosi levél.)

Akik Móricz Zsigmond Sári bíró-jában, a Nemzeti Színház múlt évadbeli nagy sikerében gyönyörködtek, bizonyára nagy örömmel olvasták a Nemzeti Színház híradását, hogy három új Móricz-darabra készülnek és a bemutatója pénteken lesz.

A közönség minden rétegében s az író és művészvilágban a színházi szenzációkat megelőző rendkívüli érdeklődés nyilvánul a bemutatott előadás iránt s a színházból kiszűrődő hírek szerint ezt a nagy érdeklődést a legteljesebb mértékben meg is érdemli a három egyfelvonásos, amelyeket *Falu* gyűjtőcím alatt kötött egy bokrétába szerzőjük, a magyar népiéletnek és a magyar genre-alakoknak ez az utolérhetetlen humora, aranyösszívű írója.

A három ujdonság közül kettő vigjáték s közöttük adják a harmadikat, egy nagyszerűen megírt és megérett drámát.

Az elsőnek *Mint a mezőnek virágai...* a címe s bájos egyszerűséggel, felsőleges humorral s pompás közvetlenséggel világít rá néhány mesteri bizossággal megrajzolt alak között lejátszódó vigjátékban arra, hogy a jó nép a maga becsületes naivságában milyen könnyű szerrel, szinte öntudatlanul teszi túl magát az „urak” nagyképű társadalmi formáin és paragrafusokra járó törvényein, amelyeket a nép megérteni nem is akar, de nem is képes. A napsugaras, de mély igazságokat érintő vigjáték szereposztása a következő:

A dohányos — Rózsahegyi Kálmán
 A dohányosné — D. Ligeti Juliska
 A jegyző — Horváth Jenő
 A bíró — Gabányi Árpád
 A segédjegyző — Náday Béla
 Kisbíró — Sugár Károly.

A második egyfelvonásos, a *Magyarosan* című, egy lázasan lüktető tragédiát tár elénk, amelyben az első darab kontrasztjával az jut kifejezésre, hogy a nép az ő erkölcsi törvényeinek megsértőjét szinte fatális öntudatlansággal szolgáltatja ki a megérdemelt büntetésnek, sőt a jogos bosszúnak is, s ettől sem a törvény, sem a vallás elriasztani nem képes, mert őseréjű, mindeniket lebíró indulatukból fakad. Ebben a darabban a következők játszanak:

A tanító — Rajnai Gábor
 A kovács — Pethes Imre
 A leánya — Paulay Erzsébet
 A kurátor — Gyenes László
 Papos Vak Áron — Kovács Mihály
 Ujlaki — Bartos Gyula
 Sipos — Sugár Károly
 A gazdasszony — Izsó Kálmánné
 1-ső gazda — Kürthy György
 2-dik gazda — Abonyi Gyula
 3-ik gazda — Szőke Lajos
 Marcsa — Parányi Piroška
 Pál Miska — Deák Árpád.

A dráma után ismét napsugaras tájakra érkezünk a harmadik darabban, amelynek *Kend a pap?* a címe. Kitűnő karakterfigurák egész sorát vonultatja fel előttünk, akik a házasság keserveit és bajait sirják el előttünk s voltaképpen nagyszerűen érzik magukat a rabigában, bárhogy szidják még azt a szegény pa-

pot is, aki valaha összeadta őket s a darab — természetesen — házassággal végződik. Ime a szereposztása:

A tiszteletes ur — Gál Gyula
 A tisztele es asszony — Csillag Teréz
 A kisasszony — Várady Aranka.
 A házasulandó fiatalember — Mészáros A.
 A tanító — Hajdu József
 A tanítóné — K. Demjén Mari
 A juhász — Bakó László
 A juhásznő — Rákosi Szidi.

Három pompás darab ilyen parádés szereposztásban várja a pénteki bemutatót s azután következő igen sok előadás halás és megértő közönségét.

* Hoffmann meséi. A gyermekszanatórium javára ma rendezték a fővárosi vendégek közreműködésével a második előadást. Nagy meglepéssel konstatáljuk, hogy ez a második előadás nivó tekintetében jóval felette állt az első, pongyola előadásnak. A szereplők valamennyien versenyt működtek a sikerért és a közönségnek felejthetetlen estét szereztek a kitűnő vendégek. A siker oroszlán része ma is B. Sándor Erzsé, azé a tüneményes hangú énekesnő, aki a Hoffmann meséiben és különösen a hangversenyben aratott szenzációs sikert. A kitűnő művésznő a közönség lelkes ünneplését ráadással honorálta. Szóyer Ilonka Qubert kacagó dalával, melyet meg kellett ismételnie, ért el frenetikus hatást. Hoffmann meséiben Antónia szerepében szerzett nagy gyönyörűséget a közönségnek a bájos művésznő. Meleg fogadtatásban volt része Hajós Bóskének a kitűnő Szilágyi Arabella bájos nővendékének, aki a Messalina operából énekelt egy áriát. A zajos tapsokra ismét a Habonérát énekelte a programon jelzett Saphoi óda helyett, melyet Markus Dezső ismeretlen okból nem akart zongorán kísélni. Hatalmas sikere volt Takács Mihálynak, ennek a nagy művésznőnek, aki Wagner dalaival aratott ovációkat. Székelyhidy dr. nagy sikere jó emléket hagy az aradi publikumnál. A fényes előadást végig nézte Mészáros Imre az Operaház igazgatója, aki erre az alkalomra jött le Aradra. H. G.

* Mi a mai színház? Bécsből jelentik: A bécsi egyetemi ifjuság husvétkor Görögországba utazik tanulmányútra. Ebből az alkalomból az egyetem tanácsa meghívta Berger Alfréd bárót, a Burg színház kiváló igazgatóját, hogy tartson előadást az ókori és a modern színházról. Berger báró a következőket mondotta a mai színházról:

— A színház ma csak mulatság, mindennapi mulatság, melyért belépti díjat fizetnek. — A színház kapitalisztikus vállalkozás lett és ezzel függ össze a mai drámai irodalom alacsony színvonala. Az ókor színházában a költő azt mondotta el, amit érzett. Ezt a mai költő nem teheti meg, vagy nem úgy ahogy akarná. A színház üzlet, mely nyereséget akar azért, hogy a népek mulatságot nyujt. Egy azon ház nem lehet egyszerre templom és mulatóhely. A görög költőnek alkotását a geniusza diktálta — a mai költő tekintettel van a színházvállalatba fektetett tőkére és nem szabad ember. Béklyók vannak az alkotásán és ezektől nem tud szabadulni. A modern irodalom igen sok jelenséget lehet úgy megérteni, hogy a gondolat ritka madár lett és a kereslet és kínálat szabályozza az író művét. A modern költő két urat szolgál: a géniuszát és a — szezon sikerét. Sokszor benyújtott darabokat olvasva, meg tudtam állapítani, hogy mit mond a költő és mit mond a kereskedő és láttam, hogy sokszor maga sem tudja, hogy ez így van. Olyan művet ír, hogy az ember a legfenségesebb pillanatban kényte-

len undort érezni. A szellemi termelés üzletszerűségének következménye a plakát stílus, a durva, szenzációs hatások keresése, annak a kutatása, vajjon jövőre mi izgatja legjobban az emberek idegeit. A géniusz megnyilatkozását elnyomja az üzleti spekuláció.

* Az iskolatársnők színelőadása. Csütörtökön és pénteken tartja meg az Aradi Iskolatársnők Egyesülete nagy érdeklődéssel várt előadásait. Hogy mennyire a közönség óhajának tett eleget az egyesület vezetősége, amikor pénteken is megismétli a változatos tartalmu színelőadást, legjobban bizonyítja, hogy már a második előadásra is eladták a jegyek nagy részét. A jegyeket Gonda László színházi pénztárnok árultja. Ma délután volt a főpróba a színpadon Kulcsár Lajos főrendező vezetésével. (A műsorsort lapunk 10. oldalán részletesen közöljük.)

* Tömörkény népszínműve. Tömörkény István a kiváló szegedi író *A boglyalakók* címmel egyfelvonásos népies darabot írt. A népies történet a szegedi tanyákon játszik. Természetes, hogy Tömörkény e munkája valósággal irodalmi szenzáció. Rég vár a magyar irodalom tőle népies drámát.

* Új pályatételek. Az Arany János Társaság az 1911. évre a következő pályatételeket tűzte ki: 100 koronát valamely szabadon választandó költeményre. Dobroszláv Péter dr. adományából 50 koronát egy magyar népdalra. Arany János mint nyelvművész. Jutalma Temes vármegye közönségének adományából 500 korona. A pályadíjak csakis abszolút értékű műveknek adhatók ki. Bárki pályázhatik. A jelígyes levéllel ellátott, idegen kézzel vagy géppel írott pályaművek a Társaság főtákarához Temesvárra küldendők be. Pályázati határidő a költeményre és népdalra 1911. évi december hó 31-ike, „Az Arany János mint nyelvművész” pályatételre 1912. évi október hó 31-re.

* A nagyvárosi fertőiből. Az Uránia-színház csütörtökön mutatja be szenzációs ujdonságát. A három felvonásra osztott nagyarányú szociológiai mozgófénykép a nagyvárosi élet büneivel foglalkozik és megkapó realizmussal mutatja be egy könnyelmű fiatalember fokról-fokra való züllését. Ennek az izgatón érdekes képnek szövegét egy vérbeli író Fernando Requier írta és egy nagy talentumu rendező tanította be. Már az is elegendő volna a felvétel jellemzéséhez, hogy ez talán az az első mozgófénykép, mely legközelebb áll a nagy színházak nivójához, mert nemcsak egységes munka, de társadalmi kérdéseket feszeget és imponáló erővel foglal le magának minden figyelmet. Ez a szociális dráma a körülöttünk hömpölygő élet tükre, hűségesen adja vissza a létért való szomorú küzdelmet, a társadalom félszégeit és nyavalyáit. A nagyhatású képet minden nap kitűnő műsor keretében mutatja be az Uránia. A nagyszerű darab illusztrált ismertetését minden látogató megkapja. 176

* A világvárosi bűnök premiérje az Apollóban. (A züllés utjának harmadik sorozata.) Nagyszámú közönség jelenlétében mutatta be tegnap az aradi Apolló-színház — megelőzve az összes vidéki mozgófénykép színházakat — a legszenzációsabb szociológiai mozgófénykép-dramát, a világvárosi bűnököt. A színház pénztára kénytelen volt két ízben is kiakasztani a „Megtelt” jelzésű táblácskát, oly intenzív érdeklődés mutatkozott a közönség körében a nagyvárosok fertőjének hatalmas drámájára. A világvárosi bűnök 1000 méter hosszú kép, több felvonásból áll s a bűnös világ alakjai: uzsorások, perditák, elzüllött gavallérok s hamiskartyások vonulnak fel benne. Az egyik jelenetben egy elragadó fekete démon kábítóan járja a has-táncot. A többi részletek is az eltitkolt bűnök fertőjéről rántják le a leplet s megismertetik a nézővel az éjjeli mulatóhelyek szeparéinek titkait. A dráma cselekménye egy világfi körül játszódik le, aki a dús gazdag édesanyja pénzén éjszakáról-éjszakára a mulatóhelyeket keresi fel s a könnyüvéru nők társaságában leissza magát, később Hansen nevű uzsorás hatalmába kerül. Az uzsorásnak van egy szép leánya, aki szerelmes lesz a fiatalemberbe s meg is szokik vele. A dzsentleman egyre lefelé bukik a zül-

lés lejtőjén s már ott látjuk éjnek idején az édesanyja szobájában, ahová azért lopódzott be, hogy raboljon. A cselekmény befejezése az, hogy az anya megbocsát a megtévelyedett fiúnak s megengedi neki, hogy elvegye feleségül az uzsorás leányát, aki közben nagy veszélytől mentette meg a fiut. A nagyconcepciójú látványosságot minden előadásán bemutatja az Apolló-színház rendes helyárák mellett. Az előadások 6, fél nyolc és 9 órakor kezdődnek. 177

Az Operaház igazgatója Aradon.

— Mészáros Imre nyilatkozott a hírlapi támadásokról. —

Arad, április 5.

A színházi diszeladások alkalmából ma délután Aradra érkezett Mészáros Imre, a budapesti Operaház igazgatója is hogy a jótékony előadást végignézze. Munkatársunk ma délután beszélgetést folytatott zenei életünk a kiváló alakjával, aki a vidék zenei életének fejlődéséről, meg a budapesti operánál napirenden levő ügyekről több érdekes kijelentést tett.

— Az igazat megvallva nem nagyon ismerem a vidék zenei életét, — mondotta munkatársunknak. — Ez nem tartozik reám és most is azért szakítottam magamnak időt, hogy az operaházi tagok vendégszereplésével kapcsolatban, láthassak egy vidéki operaelőadást. Kíváncsi vagyok, hogy mit tudnak produkálni az aránylag nehéz viszonyok között. Én egyébiránt a vidéki zenei élettel nem foglalkozom. Van erre külön osztály a miniszteriumban. Volt ugyan évekkor ezelőtt Budapesten olyirányú akció, hogy a vidéki operák ügye a színészettől elválasztassék és az operáknak Kern Artur barátom legyen a felügyelője. Terveztünk állami támogatással több vidéki operatársulatot, de az akció megfeneklett, mert az akkori pénzügyminiszter, ha jól tudom Wekerle volt, kijelentette, hogy lehetetlen rá fedezetet találni.

— Mi igaz abból, — kérdezte munkatársunk az igazgatótól a beszélgetés folyamán, — hogy az operaháznál főzeneigazgatót fognak ki nevezni?

— Az egésznek semmi alapja sincsen. Én magam meglepetéssel olvastam a dolgot a lapokból és azonnal ki is jelentettem, hogy lehetetlen az operaház igazgatását így szétosztani. A hír azokból a kombinációkból ered, amelyek a karmesteri állás betöltése körül felmerültek. A múlt hónapban megtartott operaházi ankétokra több illetékes zenekedvelőt is meghívtak és ezek a kellő tájékozottság nélkül hoznak forgalomba alaptalan híreket. A főzeneigazgatói cím német eredetű és évek óta nem használatos az operánál. Erkel Ferenc meg a fia viselték ezt a címet, azóta nincs főzeneigazgató az operánál.

— A fővárosi lapok nagyon sokat foglalkoznak mostanában az operaház ügyeivel és igen sok támadásban van része igazgató urnak is. Vajon mi lehet ennek az oka?

— Ezt igazán nem tudom megmondani: Talán az irigység, vagy az a közérdeklődés, amely az operaház legkisebb ügye irányt is megnyilatkozik a közönségben. Az újságok az operaház legkisebb belső eseményét is nyilvánosságra viszik és bizony sokszor támadják személyemet is. Én azonban nem igen szoktam reflektálni a támadásokra legfeljebb ha nagyon kiélesedik a helyzet. Ezelőtt hat esztendővel az egész sajtó szimpátiájával, sőt támogatásával foglaltam el igazgatói székeket, és hogy a támadásoknak mekkora jelentősége van, mutatja, hogy még ma is az operaház élén állok. Ez pedig óriási idő, ha tekin-

tetbe vesszük, hogy majd hétszáz ember van a vezetésem alatt, köztük egy csomó énekes, akik tudvalevőleg a világ legszeszélyesebb emberei. Bizony mondhatom, hogy bele is fáradtam már a munkába és nagyon vágyódom már a nyugalom után. Mennyivel különb dolga van egy vidéki színigazgatónak, ahol — még a legnagyobb városokban is — alig van baja az igazgatónak a lapokkal.

Az operaház igazgatója ezután hosszasan elbeszélgetett munkatársunkkal a vidék zenei életéről kérdezősködött az aradi zenekultuszról, amelyről a zenei világban általában igen jó véleménnyel vannak.

Az esti előadás után a színház előcsarnokában munkatársunk ismét találkozott az igazgatóval és megkérdezte, hogyan tetszett neki az előadás. Mészáros mosolyogva válaszolt.

— Olyan volt az előadás, amilyent vártam. Az az talán valamivel mégis jobb.

Khuen Bécsben.

— A politika hírei. —

Távirati tudósítás.

Budapest, április 5.

Khuen gróf miniszterelnök ma délután negyed 6 órakor titkára, Bérczy István dr. kíséretében Bécsbe utazott, ahol holnap fog tárgyalni Bienert báró osztrák miniszterelnökkel. A kormányelnöknek valószínűleg sikerülni fog elsimítani azokat az ellentéteket, amelyek a véderő reform kérdésében fölmerültek közte és az osztrák kormány tagjai között.

Budapestről jelentik: A képviselőház pénzügyi bizottsága ma tárgyalta az indemnitás meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot Hegedüs Loránt előadása alapján. Bakonyi Samu a javaslatot nem fogadja el a kormány iránti bizalom, híján meg azért sem, mert a javaslattal tizenhét hónapra tolná ki az a terminus, amely időn keresztül a kormány rendes költségvetés nélkül funkcionál. Ez a veszedelmes precedens, amelyet nem tart kívánatosnak Tallián Béla azon nézetének ad kifejezést, hogy az indemnitásra inkább van szüksége az országnak, mint a kormánynak.

Lukács László pénzügyminiszter kijelenti, hogy az indemnitást nem tartja politikai bizalom kérdésének, de az ellen nem lehet észrevételt tennie, hogy nálunk az a gyakorlat, hogy a költségvetést nem fogadja el. Rámutat azonban annak a tarthatatlanságára, hogy a jelen tanácskozási rend mellett a költségvetési javaslatot előbb a bizottságban általánosságban és részletekben hónapokig tárgyalják, majd a plénumban tárgyalják hónapokig azt, amit a bizottságban szakszerűen le tárgyaltak. Utal arra, hogy ezt a visszasságot a bizottság ellenzéki pártállású tagjai is elismerték s azért óhajtandó, hogy ezirányban való változás előidézése céljából konkrét javaslat tétessék. A kormány ezzel foglalkozik is, de ennek valóra válása meghaladja a kormány hatáskörét. — A bizottság a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.

Budapestről jelentik: A nemzeti munkapárt ma este értekezletet tartott, amelyen a honvédelmi tárca költségvetését, Solymessy Ödön báró előadó ismertetése alapján hozzászólás nélkül egyhangulag elfogadta. A rövid értekezlet után a párt tagjai a honvédelmi minisztert lelkes ovációban részesítették.

TANÜGY.

(—) A dévai áll. tanítóképző-intézet I. osztályában az 1911—12. évre több ingyenes, féldíjas, ösztöndíjas és teljes fizetéses bennlakással egybekötött hely van üresedésben. Bővebb felvilágosítást szívesen ad az intézet igazgatósága.

Egyetemi tanárnő

a mosóteknő mellett.

— Intimitások Curie asszonyról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Páris, április 5.

A rádium felfedezése világhírűvé tette Curie-Skadlowska asszony nevét, de egyéniségéről, életmódjáról vajmi kevés jutott ezideig nyilvánosságra. Most, hogy a francia Akadémia halhatatlanjai bezárták előtte a Parnasszusra nyíló ajtót, a párisi közönség szimpátiája fokozódott mértékben fordul a párisi egyetem tanárnője felé. Egy újságíró a következő rendkívül érdekes jellemrajzot közöl a nagy asszonyról.

Ez az asszony, aki a rádium kutatása révén a tudós világban vezető szerepet visz, a legvisszavonultabb módon él. Férje tragikus halála óta néhány óra szabad idejét kizárólag gyermekei és háztartása körében tölti el. Igen jó anya. Irén nevű leányát ő maga tanítja varrni, Éva nevű legfiatalabb leányát a vegytanba vezeti be. Leányainak ruháit maga varrja, harisnyákat javít és a legkisebb javítást is maga végez ruhájukon.

A főzést egy idősebb szakácsnő végzi, de az omletteket maga készíti. Büszke arra, hogy olyan süteményt tud sütni, amelyet Páris nagy cukrászai is megirigyelhetnek. Maga vásárol be mindent, ami a háztartáshoz szükséges és igen gyakran találkozunk vele tanítványai, amint egy nagy kosár élelmi cikket visz haza a piacról. Ha nincs megelégedve a mosónői munkájával, maga áll a teknő mellé és versenyt mos velük. Magától értetődik, hogy az előkelő világ találkozó helyein nem igen látható ez a kiváló háziasszony.

A ruházata egyszerű, majdnem szegényes. Kicsi testalkatu, arca fakóhalvány, haja barna, de már őszülő. Szemei szürkék, a tekintetük világos és éles. Roppant önuralom ömlik el rajta és olyan mint „a tudomány szenvedélymentes szelleme.”

Nyugodt, monoton hangon ad elő az egyetemen, mozdulatai hidegek, mérsékelték. Majdnem mozdulatlanul áll a katedrán. Emberi érzések és érzelmek nem tükröződnek az arcán. Előadásában vas logika és kristály tisztaság nyilvánul meg. Igen jól beszél franciául, de lengyel akcentussal.

Skadlowska Mária a családi neve. Ifjúságát nyomorban töltötte el. Apja falusi tanító volt. Korán kellett magának a kenyerét megkeresni. Egy orosz nemes családjában lett nevelőnő. Itt egy forradalmi mozgalomba keveredett és meg kellett szöknie Oroszországból, mert a rendőrség le akarta tartóztatni. Ötven frankkal érkezett Párisba, ahol egy padlásszobába húzódott meg. Tejjel és kenyérral élt. Párisban kedvelte meg a természettudományokat, különösen a vegytant. Mindenáron laboratóriumba akart jutni, de ez sokáig nem sikerült neki. Végre Lippmann tanár műhelyébe jutott és itt kályhát fűtött és tisztogatótt. A tanár csakhamar felismerte a leány tehetségeit, mert mikor valamelyik tanársegéd hiányzott, készségesen segédkezett a kísérleteknél. Érdeklődött a zseniális nő iránt, pártfogásába vette és megismertette tanítványával. Ezek között az első volt Curie Péter. A vegytan iránti rajongás összehozta a két fiatalot, éveken át együtt dolgoztak és Curie megkérte a lengyel nő kezét. Sok ideig kellett várni a házassággal, mert mindketten földhöz ragadt szegények voltak. Végre jött a rádium világraszóló felfedezése és a házaspár neve egy csapással hallhatatlanná vált.

HIREK.

— Időjárás. E hó 6-án: Változékony, hűvös, éjjeli fagy. Sok helyütt csapadék.

Változékony, hűvös idő várható, éjjeli fagygal és helyenkint csapadékkal. (Esz és hó.) — Sürgönyprognózis: Változékony, hűvös, éjjeli fagy, sok helyütt csapadék. Déli hőmérséklet: 2° Celsius.

— A földmívelésügyi miniszter utazása. Budapestről jelentik: Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszter ma rövid tartózkodásra putnoki birtokára utazott. Innen néhány nap múlva Schweizba utazik beteg fiának meglátogatására.

— Halálozás. Emlékezetes idők tanuja dőlt ma ki az élők sorából Aradon, Szentés Károly nyugalmazott főszolgabíró ma délután nyolcvankilenc éves korában meghalt. Az elhunyt, aki a régmúlt időkben nagy szerepet játszott Aradvármegye közigazgatási életében, Ujszentannán született 1822-ben. Tanulmányait Nagyváradon és Budapesten végezte, amely után a negyvenes évek elején Aradvármegye szolgálatába állott. A szabadságharc kitörésekor ott hagyta hivatalát s mint honvéd végigküzdötte az önvédelmi harcot. Az elnyomatás korában, a Bach-korszakban teljesen visszavonultan élt s mindennemű közszerepléstől tartózkodott. Az alkotmányos éra kezdetén, 1867-ben ismét a megye szolgálatába lépett, ugyanis központi szolgabírónak választották meg. Nem sokkal később pécskai főszolgabíróvá választották. Ezt a tisztségét hosszú időn át a legteljesebb megelégedésre töltötte be s főszolgabíráskodása alatt a járás közönségének szimpátiáját, szeretetét bírta. Később eleki főszolgabíró lett, majd pedig 1889-ben nyugalomba vonult. Azóta Aradon élt csendes visszavonultságban. Halálát leányán özv. Issekutz Károlyné, vármegyei főorvos özvegyén kívül kiterjedt rokonság gyászolja.

— Földrengés. A temesvári meteorológiai állomás jelenti, hogy tegnap délután öt órakor az állomás műszerei délnyugat—északkeleti irányban földrengést jeleztek. A földrengést mutató készülék kilengése nyolc milliméter volt. Az ország több részéből is hasonló jelentések érkeztek. A budapesti földrengésjelző intézet készülékei tegnap délután 4 óra negyvenkét perctől öt óra tizenöt percig közepes távolságból közepes erejű földrengést jeleztek. A szeizmográf inga kilengései 8—11 milliméternyiek voltak.

Bécsből táviratozzák: A meteorológiai intézet szeizmografikus készülékei tegnap délután heves földrengést jeleztek körülbelül 1300 kilométer távolságból. A földrengés kezdete 4 óra 47 perckor, vége fél hatkor volt. A pápai tengerészeti hydrografi intézet készülékei tegnap szintén földrengést jeleztek.

— Havazás. Csongrádról táviratozzák: Itt és a környéken tegnap este havazott és a szántóföldeket négy centiméteres hó borítja. A levegő nagyon lehült. — Pécsről táviratozzák: Ma reggelre a hegyeket és a háztetőket hólepel borítja. A tegnapi vihar a veteményekben és szőlőkben, melyek már virágzásnak indultak, kárt okozott. — Léváról táviratozzák, hogy ott éjjeltől kezdve folyton esik a hó és hideg szél fúj.

— Halál a szerkesztői asztalnál. Londonból késő éjjel érkezett távirat jelenti, hogy Bell, a legrégebb angol politikai lapnak, a Times-nek főszerkesztője, ma este szerkesztés közben meghalt. Szívszélhűdés ölte meg.

— Felrobbant bomba. Konstantinápolyból jelentik: Makrikóiban gyermekek egy régi bombával játszadoztak. A bomba felrobbant, aminek következtében három gyermek meghalt, nyolc pedig súlyosan megsebesült.

— Halálos robbanás egy lőporgyárban. Besztercebányáról táviratozzák: Óriási robbanás reszkettette meg makora reggel Besztercebánya külvárosi részeit. A Lasskommer-utcában levő Dobák-féle lőporgyár reggel öt órakor eddig ismeretlen okból felrobbant. Elpusztult az egész gyár és a robbanás megölte ösz tulajdonosát, Dobák Adolfot és két munkást. Évenként körülbelül 300 métermázsa lőport gyártottak a gyárban, mely több épületből, egy zuzóból, egy szárítótorból, egy raktárból és egy lakóházból állt. A szerencsétlenség a szárítótorban történt. Néhány perccel öt óra előtt bement a szárítótorba Dobák Adolf, a feleségével, a fiával és két gyári munkással: Klincsop Jánossal és Zimmermann Jánossal. Az asszony és a fiatal Dobák azután kimentek a szárítótorból. Alig értek szobájukba, óriási robbanást hallottak. A fiatal Dobáknak a felesége még ágyban feküdt, mikor egyszerre a szoba mennyezetéről nagy téglák estek az ágy elé. A falak is dűledeni kezdtek és nagy füst tolt a szobába. Kiszaladtak az udvarra és ekkor látták, hogy a szárítótor felrobbant. Azonnal telefonáltak a rendőrségre és a tűzoltósághoz, a gyári munkásokat is összehívták és hozzákezdtek az oltáshoz és a mentési munkálatokhoz. Mikor a tűzoltóság kiért, már lángban állott az egész gyár. Oltani nem lehetett semmit, csak a környékbeli házakat kellett megmenteni. A tűzoltók behatoltak az égő szárítótorba és a romok alatt megtalálták Dobáknak és a két munkásnak a holttestét. Mind a hárman teljesen össze voltak égvé. A szerencsétlenségnek oka a szárítótorban elhelyezett hét métermázsa lőpor felrobbanása volt. Hogy a robbanást mi okozta, azt még nem lehetett megtudni és valószínűleg ez titok is marad. Azt hiszik, hogy az egyik munkás Klincsop vagy Zimmermann vigyázatlansága okozhatta a robbanást, mert a munkások még egészen ki nem aludt pipával mentek a szárítótorba. Mindkét munkás családos ember. A robbanás olyan nagy volt, hogy a gyár közelében levő erdőben gyökerestül kitépte a fákat és a város szélén levő épületekben is nagy kárt okozott.

— Kolerának nézett mérgezés. Nagyváradról jelentik: Komádi községben ma óriási riadalmat keltett Kincses Gergely gazdálkodónak, feleségének és három gyermekének megbetegedése. A betegség tünetjeiből ugyanis arra következtettek, hogy kolerában betegedtek meg. Különösen felizgatta a népet Kincses 13 éves fiának, Gergelynek a halála. Biharmegye alispánja, Fráter Barna és a vármegyei főorvos, továbbá a főszolgabíró kiszáltak Komádiban és megállapították, hogy nem kolera, hanem mérgezés esete forog fenn. A vizsgálat megindult. Az ügyészség is megtette a lépéseket a rejtélyes eset tisztázására.

— Leégett gyár. Mezőtelegről jelentik: Óriási tűz pusztított ma a községben, melynek áldozatul esett Sátorfi Mór műtrágya és vegyészeti gyára. A tűz nagy veszedelemmel fenyegette a szomszédos gyári épületeket is, de különösen a közelben levő petroleum finomítót. A kár ötszázezer korona. Száz munkás lett munkanélkülivé.

— Miért nem isznak Szerbiában magyar pezsgőt? Azért nem, mert a kereskedelmi szerződés megkötésekor megfeleltek a magyar pezsgőről. A pezsgő maximális váma a szerb vámtarifában 250 dinár, a francia pezsgőkre a vám 70 dinárra van leszállítva; ellenben a magyar pezsgő kedvezményes vámtételeiről megfeleltek s így a magyar pezsgő kivitele Szerbiába lehetetlenné van téve, mert a szerb vámtarifában megállapított vám a magyar pezsgő értékének körülbelül 180 százalékát teszi. Szerbia tehát a magyar pezsgőipar számára elveszett.

— Hosszu utazása — hiába. Budapestről jelentik: Berkó Géza, az Amerikában megjelenő Szabadság című magyar lap segédszerkesztője régebben sajtópórt indított a Népszava ellen rágalmazás címén. A pörben ma lett volna a tárgyalás a budapesti törvényszék előtt. A tárgyalásra eljött Amerikából Berkó is, de hiába, mert a tárgyalást el kellett halasztani. Ugyanis a vádlott valami jelentéktelen részletre bizonyítás kiegészítést kért és e végből a tárgyalás elnapolását kérte, amit a bíróság teljesített is. Berkó a tárgyalás után így nyilatkozott:

— Jól tudom, hogy a vádlott azért halasztotta el a tárgyalást, mert azt hiszi, hogy a legközelebbi tárgyalásra nem fogok eljönni és akkor a pör megszűnik, s pedig megmenekül a büntetés elől. Nagyon téved a vádlott, mert én minden tárgyalásra eljövök és mindaddig utazom, amíg rágalmazómat meg nem bünteti a bíróság.

— Mennyi pénz van nekünk 1911-ben? Az előirányzat szerint a jövő év folyamán 900.000 aranyérem kerül ki 15,500.000 korona összértékben a pénzverdéből. Ezenkívül nagyobb mennyiségű forgalomból kivont arany-, ezüst-, nickel- és bronzérmek fognak átverni és pedig 20.000 huszkoronást, 2000 tizkoronást, 100.000 huszfillérest, 50.000 tizfillérest, 10.000 kétfillérest, 100.000 egyfillérest.

— Merénylő cseléd. Dávid Sándor szabósegéd, aki Karátsonyi Márton aradi égnél dolgozik, két nap előtt megismerkedett egy Szepesi Teréz nevű, állás nélküli cselédleánnyal. A segéd Boczkó-utca 9. szám alatt lakik, ahol állás nélküli cselédek is megszoktak szállni. A leány gyorsan szerelemre gyulladt Dávid iránt, de ez nem vette komolyan annak féltékenykedését és kijelentette előtte, hogy egyáltalában nem hajlandó a futó ismeretségen túl terjedő viszonyt folytatni vele. A cselédleány ma este ezért a rideg elutasításért meg akarta büntetni a szabósegédet. Fél nyolc óra tájban bement a Karátsonyi cég Weitzer János-utcában levő üzlethelyiségébe és az üzlet mögötti műhelyből kihívta Dávidot. Mikor ez az üzletbe lépett a szerelmes leány egy kis üveget vett elő zsebéből és annak tartalmát — erős sósavat — a segéd arcába öntötte. Ez észrevette a leány szándékát és a kezében volt munkadarabot, egy angol szövetkabátot tartott arca elé. Ennek köszönhető, hogy a gyilkos folyadék csak könnyebb sérüléseket okozott. A merénylő elkövetése után a leány kiszaladt az üzletből és elmenekült. A rendőrség egész éjjel kereste. A sérült szabósegédet Kabdebó György dr. tisztiorvos vette kezelés alá. Hoffmann Győző ügyeletes rendőrhadnagy hallgatta ki, akinek a megirt módon indokolta meg a leány tettét.

— Megölte az unokáját. Sötét büncselekményről értesít szombathelyi tudósítónk: Az ostfiasszonyfai csendőrség letartóztatta Nagy Imre jómódu gazdaembert, aki megölte az unokáját. Nagy Imrének a leánya Budapesten nemrég törvénytelen gyermeknek adott életet és szülési fájdalmak következtében meghalt. A gyermek a lelencházba került, ahonnan azonban kiadták azt Nagy Imrének, mert a gazda jómódu. Nagy személyesen jelentkezett az ártatlan kisedért, akivel aztán hazautazott. A falu szélén azonban megfojtotta a gyermeket és a temető árkában elásta, otthon pedig azt mondta, hogy a lelencházban maradt a csecsemő. A rokonok most érdeklődtek a fővárosban a gyerek után és megtudták, hogy a nagyatyjának adták ki. Jelentést tettek a gyanús esetről a csendőrségnek, amely vallatni kezdte az őreget. Nagy ma mindent bevallott és az ő

átmutatása nyomán felásták a csecsemő sírját. A gyermeknek már csak a csontvázát találták meg. Nagy Imrét letartóztatták.

— Merénylet a színpadon. Moszkvából jelentik: A szarotvi színházban a múlt héten véres dráma játszódott le a nyílt színpadon. A színtársulat Nick Carter egy rémdrámáját adta elő, amely elejétől végig borzalmas jelenetekkel van telve. Három felvonást már lejátszottak és a negyediket kezdték el, amelynek meséje az, hogy a hősnő a hőst megöli. A közönséget a dráma kezdetétől fogva meglepte az az élethű játék, amit a szereplők produkáltak. A gyűlölet csak úgy izzott bennük. A gyilkolási jelenetnél a hősnő rálött partnerére, aki fájdalmasan felkiáltott és összeesett. Ebben a pillanatban Nick Carter személyesítője a színpadon mögül kirohant.

— Miért ölted meg? — kiállította a hősnő felé.

— Miattad, felelte az asszony. Ha van isten, az tudja és mindenki megérti, hogy mennyit szenvedtem ennek az embernek a szerelmétől. Csakis egyedül téged szeretlek.

Ujabb lövés dördült el és a hősnő is halálra sebesülten rogyott össze; föbelötte magát. A tragikus jelenet nagy pánikot idézett elő. A közönség a kijáratokhoz tördült s közben több ember súlyosan megsebesült.

— A megszökött rab. Lapunk tegnapi számában részletes tudósítást közöltünk arról a rabszökevényről, mely szombaton délután történt a nagybecskereki királyi ügyészség fogházából. A megszökött rabról, Uzurov Szvetozárról azóta sem a királyi ügyészségen, sem a csendőrségen közelebbi hírt nem tudnak, dacára annak, hogy az egész környék csendőrségét nyomban a szökés után alarmirozták. A legutolsó hír, amelyet Uzurovról hallottak, az, hogy vasárnap hajnalban a Felsőmuzslya község határában járt, ahol egy molnártól kenyeret kért és kapott is. A vakmerő rabszökevénynek azóta teljesen nyoma veszett. A csendőrség persze most mindenfelé lázasan kutat utána, ez a kutatás azonban még mindig eredménytelen.

— Az asszony meg a szeretője. Budapestről táviratozzák: A múlt hónap utolsó napján a fővárosból hazament falujába, a zalamegyei Dióskálra Dömötör József kocsis. Mikor a présházba akart menni, egyszerre visszahőkölt, valaki a sötétben rá akart sujtani egy fejszével. A csapás szerecsére nem talált. Dömötör rárohant támadójára, aki nem volt más, mint Borza István földmives, aki régóta és sikerrel udvarolt a feleségének. Borza kiszabadította magát Dömötör karjaiból és megszökött. De vele szökött az asszony is. A férj megtudta, hogy a pár feljött a fővárosba, ő is utánuk utazott és tegnapelőtt az Andrassy-uton csakugyan találkozott velük. Borza, mikor látta, hogy nyomában a veszedelem, megugrott az asszony mellől. Azóta nyoma veszett. Ma Dömötör feljelentést tett ellene *gyilkosság kísérlete* címén.

— Halálos szerencsétlenség. Matuska András napszámos a mezőhegyesi cukorgyárban dolgozott. Répát szállított a vasútállomásra a gyárba. Napok óta folytak a rakodási munkálatok s Matuskát a rendkívül erős munka nagyon megviselte. Tegnap reggel is megrakta kocsiját, a vasuti kocsiról szekerére akart átugrani. Az ugrás azonban nem sikerült, Matuska elcsuszott egy répadarabban s oly szerencsétlenül bukott le a vasuti kocsiról, hogy annak kerekei alá jutott. A hirtelen megindult kocsi, keresztül ment a szerencsétlen emberen, kinek kezeit és lábait összevissza törte. A boldogtalan ember jajgatására a többi munkások odasiettek, kihúzták a kocsi kerekei alól s bezállították a kórházba. Orvosi kezelés alá vették, de hiába, mert négy órai rettenetes kínlás után kiszorult. Matuska 48 éves volt, özvegyet és 7 apró gyermeket hagyott hátra a legnagyobb nyomorban.

— Megszüntetett eljárás. Az aradi ortodoks izraelita hitközség 500 koronáért bérbe adta Reinitz Mayernek és Grösz Hermannak a husvét kenyer gyártását és eladását. Az említettek ellen ma Löwenstein Lajos kenyér sütő feljelentést tett a kihágási bíróságnál, hogy azok Kolozsvárról hozattak husvét kenyeret, noha miniszteri rendelettel tiltva van idegen helyről importálni. A bírói eljárás folyamán azonban kint, hogy Löwenstein szerződéses viszonyban áll az ortodoks hitközség szállítóival és ezért hozattak ezek Kolozsvárról kenyeret, mert Löwenstein nem tudott eleget tenni kötelezettségének és ezért az eljárást megszüntette Bittner Róbert fogalmazó, kihágási bíró.

— Szabó-féle pármái ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcot üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér, 3 drb, 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hanzu Nesztör droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. 1081

— Ridikül, kizáráska újdonságok, bőrdöngök, sportcikkok, tenniszverők, labdák és hálók futball, fúleslabda, sétatobok, illatszerek, kölni vizek, hajvizek, fozporok, mosdószappanok, kefe, fésű és pipere áruk, legnagyobb választékban és legolcsóbban kaphatók Hegedűs Gyula üzletében, Aradon, Andrassy-tér 15. 228

— Kertészollók, kertészkekék, oltókékék és konyhakékék dus választékban ugyiszintén görkorsolyák mérsékelt áron kaphatók, Náder J. késművesnél Andrassy-tér, (Minorita palota.) 491

— Discretió mellett azonnal és ojsón készit mindennemű írásmunkát és sokszorosítást Ziffer Sándor írógépvállalata Forray-utca, gr. Hunyady-palota. 683

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 201

TARKASÁGOK.

(Lutri és osztályorsjáték.) A szigorlati párbeszédok kedvesebbje közül való ez a Kolozsváron történt eset.

A jelölt nagyon keveset tud. Felelet helyett nyög. Több egymásután következő kérdésre abszolúte nem ad feleletet. A tanár végre is elveszti türelmét és így tör ki:

— Uraságod azt hiszi, hogy a szigorlat talán lutri! Mi!?

— Nem, nagyságos uram, — s ez az egyetlen kérdés, amire a jelölt válaszol. — Azt hittem, hogy osztályorsjáték, ahol minden második nyer.

(Husvételi lejárati.) A budapesti ügyvédi vizsgálaton történt. Gold Simon, a hitel cenzora, a váltójogból a következő kérdést adta fel, szintén az ő hitét valló jelöltnek.

— Meg lehet-e határozva a váltó lejárataig, hogy „karácsonykor?”

A jelölt nagyon helyesen azt felelte, hogy nem, mert a váltólejárati határozott napra kell szólnia s nem lehetne megállapítani, hogy a váltó karácsonynak melyik napján jár le?

— Hát mondhatja-e ön azt, hogy fizetendő husvétvasárnapján?

Mire a jelölt egész határozottsággal feleli:

— Azt igen!

— Dehogy mondhatja, kérem, — szól szeliden Gold Simon, hiszen a mi husvétünk nyolc napig tart . . .

(A kibővített névsor.) Egyik budapesti felhivatalos lapnak volt Zágrábban egy levelezője, akinek legfontosabb dolga az volt, hogy az ott állomásozó Lípót Salvator főherceg házában előforduló örvendetes családi eseményeket megtelegra-

falta. Küldte is szorgalmasan a jelentéseket. Legutóbb ilyen táviratában azt közölte, hogy fia született, aki a szentkeresztsgben a következő neveket kapta:

József, Mária, Rajner, György, Pius, Pál, Schlezinger.

Tudniillik a Schlezingert, a levelező, mint aláírását írta a nevek végére, de a könyvatos lap odacsapta ezt is a csecsemő főherceg keresztneveihez. — Ezt az esetet azzal kapcsolatban beszélték el, hogy most hasonló dolog történt a Kölnische Zeitungban. A Köln. Zeit. budapesti levelezője Grätz Gusztáv képviselő megtelegrafálta lapjának, hogy kineveztettek kalocsai érseknek Csernoch János, nagyváradiak Széchenyi Miklós gróf és püspökké Glattfelder. Aláírta a nevet Grätz. Erre aztán a Kölnische Zeitungban megjelent a névsor így végződve: püspökké kineveztettek Glattfelder és Grätz.

Sunlight Szappan

teljesen ment káros hatású alkáliszólyától és fehérlőmohától tisztító erejű, úgy hogy bármilyen mosandószerrel is az eredmény mindig egyformán kielégítő.

Kettős darab 30 fillér. Nyolcszögletű darab 16 fillér. 352

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. Elég ha egy lapban közzé teszi. Szívesen közöljük, hogy Berkovics nem bérlője, hanem tulajdonosa az alvácai fürdőnek.

M. A. Resica. Levelében kérték sorsjegyek eddig nem nyertek.

K. Közöljük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az Aradi Első Takarékpénztárnak a nagyváradi leszámítoló és jelzálogbank új részvénykibocsátásában való jegyzésére vonatkozólag ma Nagyváradról azt jelentik nekünk, hogy Ottenberg Tivadar vezérigazgató megrongált egészségi állapotára és nagy elfoglaltságára való tekintettel nem fogadhatja el a leszámítoló és jelzálogbank igazgatósági tagságát. A nagyváradi pénzügyintézet igazgatóságába bevezették: Sájbélyi Gyula udvari tanácsos, Alsóberényi Auer Róbert, a Magy. Ált. Hit. bank bizalmi embere. Vámosatyai Fábry Samu a Budapesti Tp. és orsz. zálogintézet igazgatósági tagja és Stein Ármin, ugyanezen intézet érdekes vezérigazgatója, aki annyi hatalmas közgazdasági alkotással és reformmal tette ismertté és becsültté nevét, hogy hazánkban, mint a külföldön. Ezen előkelő szakértők nagy nyereséget jelentenek a nagyváradi leszámítoló és jelzálogbank részére, mely az utolsó tőkeemlése folytán Nagyváradnak legelső pénzügyintézei közé számítódik.

Budapesti áru- és értéktudós.

Távirati tudósítás.

Budapest, április 5

Amerika 1-el magasabb. Kínálat mérsékelt, vételkedő gyenge, 6 ezer mm. 5—10 fillérrel olcsóbb.

As áruk 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	3 órai sárlat
Buza 1911. áprilire	11.59—11.60	11.62—11.63
Buza 1911. májusra	11.40—11.41	11.42—11.43
Buza 1911. októberre	10.74—10.75	10.76—10.77
Rozs 1911. áprilire	8.35—8.36	8.38—8.39
Rozs 1911. októberre	8.15—8.16	8.19—8.20
Tengeri 1911. májusra	5.62—5.63	5.63—5.63
Zab 1911. áprilire	8.60—8.61	8.61—8.62
Zab 1911. októberre	7.20—7.21	7.25—7.26

SALAMANDER

cipők elárúsítása.

1216

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányu cipők aradi kizárólagos egvedárúsítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt viselhet.

Telefon
312. sz.**WEINBERGER JÁNOS, ARAD**Telefon
312. sz.

ELSŐRENDÜ CIPŐÁRUHÁZA. TESSÉK A KIRAKATOT MEGTEKINTENI!

Budapesti értéktözsde. (Táv. jelentés.)

— Ápr. 4 —

Magyar aranyárjádék 4%	111.20
Magyar koronajárjádék 4%	91.45
Magyar koronajárjádék 5 1/2%	80.50
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.90
Korvát-szlavon földteherm. kötvény	94 —
Magyar nyeresémsorsorjegy kölcsön	223. —
Tiszassab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155. —
Osztrák járadék papírban	92.80
Osztrák járadék esztibe	96.70
Osztrák járadék aranyban	115.25
Osztrák koronajárjádék 4%	93.90
1880. évi osztrák államsorsjegy	182. —
Osztrák-magyar bankrészevény	19.20
Magyar hitelbank-részevény	824 —
Osztrák hitelintézeti részevény	671.50
Osztr.-magy. államvasuti részevény	751.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Német birodalmi márka	117.32 1/2
London vista	239.82 1/2
Páris vista	94.82 1/2
20 márkás arany	25.48

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem

— Ápr. 5. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 820 kilogrammon felül súlyban 172—174 fillérig; fiatal közép páronként 251—370 kilogrammig terjedő súlyban 174—176 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig.

Sertésállomány: ápr. hó 2. napján volt készlet 19248 darab, ápr. 3. napján felhajtott 84 darab, ápr. 8. napján elszállított 157 darab, április 4. napjára maradt készletben: 19175 darab.

A hízott sertés fixet irányzata csendes.

Felső szerkesztő
BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZINHÁZ.

Az Iskolatársnők egyesületének

1911. április hó 6-án délután fél 4 órakor a téli színházban tartandó

jótekonycélú műkedvelői színelőadásának műsora:

1. „Prolog”. irta: Csécsi Imre, előadja Vertán Margit.

2. „A zsarnok bukása”.

Vigjáték egy felvonásban. Irta: Dezső József.

SZEMÉLYEK:

Kézdi Ernő	Dr. Polgár Gy. Ödön
Ilon, neje	Knothy Emma
Berényiné	Aknay Katica
Nina szakácsnő	Cseh Róza

3. „Az egynapos asszony” vig magánjelenet. Irta: Vrabely Armond. Előadja Balla Irén.

Á L O M.

Tündérajáték. Irta: Darányi Jánosné.

Fiatal mama	Glück Ilonka
Kis lánya	Prohászka Elvirka
Elárúsítónő	Dr. Prohászka Lászlóné
Kis árva	Schill Magda
Mari, szobalány	Singer Vilma

Az „Álom” szereplői és a műsor.

1. Beszélő és tornászó babák. Ács Olga, Szakolezay Berta.

2. Szavaló rózsza baba. Green Berta.

3. Táncoló babák. Bebetáncot lejt 6 baba.
4. Zongorázó baba. Raff: Polka de la Reine, Luffer Mariska.

5. Táncoló babák: Tót-tánc, lejtik: Morgenstern Rózi és Steinberger Erzszi.

6. Éneklő baba: Dal a szalmakalapról. Előadja: Mencer Irén.

7. Táncoló baba. Hollandi facipő tánc. bemutatja: Steigenberger Leona.

8. Jósziwek ünnepén. Irta: Csécs Imréné. Előadja: Papp Anna.

9. Táncoló babák. Gavott. Lejtik: Ach Marit, Bakonyi Ella, Frischman Ilonka és Kohányi Zelma.

10. Hegedülő baba. Godard: Bercense. Előadja: Dömötör Eszti. Zongorán kíséri: Assael Gilta.

11. Táncoló babb. Cigány-tánc. Lejtik: Dürr Augustza.

12. Táncoló baba. Hanna tánc a „Vig özeveg”-ből. Lejtik: Montag Ilonka.

13. Éneklő baba. Komáromy I.: Cselogánydal. Éneklő: Györgyössy Böske.

14. Magyar baba. Magyar szőlő. Lejtik: Vertán Margit.

15. Menyasszony baba koszorúslányaival: Vajda Jolán, Bihari Ilonka, Fränkl Berta, Kolmann Leona, Kron Margit, Singer Vilma és Sonn Irma.

16. Táncoló babák. Gyöngvirág-tánc. Bemutatja 16 baba.

17. Iduna, szavaló baba: Schill Magda.

18. Tündér baba: Szathmáry Berta.

18. Éneklő babák: A polgári leányiskola 50 tagja.

Este fél 8 órakor:

C. bérlet C. bérlet.

Zilahyné Singhoffer Vilma felleptével:

Az elvált asszony.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Leon Viktor. Zenéjét szerzte: Fall Leó. Fordította: Gábor Andor.

SZEMÉLYEK:

Lyssenweghe	Beregi S.	Rütersplatt	Várnay Jenő.
Jana, felesége	Zilahyné.	Scrop, kalauz	Heltai Jenő.
Bakkensky	Polgár S.	Krausfleit	Cseh Ferenc.
Vanderló	Sz. Rontay B.	Martje, neje	Zalai Margit.
Leye, ügyvéd	Herold E.	Adel	Szabó Erzsé.
Deesteldonk	Vass Jenő.	Tjonger	Kahler K.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911. ápr. 6-án, csütörtök

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

1. Kellemetlen szimpóma. Bohózat. — 2. A nagyváros fertőiből. (Világvárosi bűnök.) Irta: Fer nand Reuqueir. Dráma 3 felvonásban. — 3. A bikaviador. Humoros.

Előadások d. n. 1/2 órától kezdve.

Utolsó előadás este fél 11 óráig.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 33 gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma csütörtök, 1911. április 6-án:

1. Elvarázsolt boroskaucsó. Kacagató. — 2. Thaisz. Színes műfilm. Történeti dráma. — 3. Az elveszett Baby. Humoros. — 4. Világvárosi bűnök a mozgófényképészeti szenzációja. Dráma 3 felvonásban. 1000 méteres kép. Wredkesztő képek a világvárosi életből. — 5. Lóverseny a jégen. Természetutáni felvétel. — 6. Möríc horgászok. Rendkívüli kacagató.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Az előadások délután 6, 1/2 és 9 órakor kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Saját zenekar.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Ruhatár. — Buffet.

NYILTÉR.*

Ifj. Zwonár Gyula Pankotáról

március hó 26-án tartotta eljegyzését

Scheer Mariska urleánnyal

Aradon.

MINDEN KÜLÖN ÉRTESETÉS HELYETT.

1489

Minden versenyt felülmul

jóság, tartósság és
olcsó ár tekintetében

Czernóczky Mihály

Kossuth-utca 3. szám

alatt saját műhelyében készült
férfi-, női és gyermek cipők fe-
kete- és színes bőrökből készíve,
ugyszintén félcipők minden fa-
zonban kapható!! 1476

Nagymennyiségű maculatura

Jutányes áron

eladó.

Végeladás!

1258

Csak rövid ideig!

Végeladás!

Konyhaberendezési és háztartási cikkekben
gyári áron jóval alul.

Alkalmi bevásárlási forrás.

KOHN JÓZSEF bádagos, vízvezeték beren-
dező és jégszekrény gyár Arad, palota.

Üzletfelosztás végett alkalmi vétel.
Műhelyem és jégszekrény nagy-
raktáram tovább fejlesztve.

Arad, Batthyányi-utca 32. szám.
Telefon szám 888.

Legnagyobb
választék
Husvétii
illatszerek
és
öntözőkben.

Hanzu Nestor
Vöröskereszt Drogeria
ARAD, Weitzer János-utca 2.
Városi és megyei telefon 455.

Legfinomabb
Liköreszenciák
1 liter egy liter finom likör előállításához
60 fillér.

1491

Divattudósítás

1147

Párisi tanulmányutamból hazaérkezve, értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy a legújabb modell trottéur és leány

kalapokkal

megérkeztem és annak megtekintésére tisztelettel mindenkit meghívok. Mindennemű javítások elfogadtnak. Gyászkalapok megrendelésre azonnal elkészíttetnek.

Maison Ritscher

Salacz-utca I. II. emelet.

6317—1911. kh. szám.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy egy előfordult vesztségi eset következtében Aradváros területén levő összes kutyáknak f. é. április hó 1-től számított 40 napig kötve tartását vagy szájkosárral való ellátását rendelem el.

Az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t.-cz. végrehajtása tárgyában a nagyméltósága m. kir. földmívelési ministerium által 40.000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt elfo-

gott kutyák kiirtandók lévén: felhívom a közönséget, hogy a rendelet intézkedéseit pontosan betartsák, mert mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül szabadon járnak, a peczér által elfogatni fognak s a törvény szerint kiadhatók nem lévén, elfogatásuk után azonnal kiirtatnak.

A rendőrkapitányi hivatal, mint I-sőfoku állategészségügyi hatóságtól.

Aradon, 1911. évi április hó 1-én.

Sariot,
főkapitány.

Nagy mérlegjavító műhely.

HAMMER
ZSIGMOND

lakatos-, varrógép-, kerékpár- és mérleg-üzlet

Arad, Boros Boni-tér 2. sz.

Készít minden e szakmába végő javításokat olcsón és pontosan. Mérlegek hitelesítését olcsón és pontosan eszközölöm. Mérleg javításokat és átalakításokat vidéken is árkülönbség nélkül vállalom. Varrógép és kerékpárok jutányos árrban kaphatók. 1057

Telefon 370. Telefon 370.

Jaj de fáj!!

a fejem a sok

kiadástól!

Ezt hallani mindenkitől!! Azonban ha

Korányinál

a Szabadságtéren

vásárol

cipőt, kalapot és ■■■■

■■■■ uri divatcikkeket

sokat megtakarít,

mert majdnem

■■ félárban ■■

szerezheti be nála szükségletét.

877

Elegáns, finom, szép és jó árut csak Korányi tud olcsón adni.

Győződjék meg!

A „Magyar Bank Kereskedelmi részvénytársaság“ Bélapátfalvi Portland cementgyárának képviselőjét átvettük.

1367

Megrendeléseket felveszünk waggonrakományonként és kisebb mennyiségű eladásra raktárt tartunk.

Korniss Testvérek

A R A D.

Telefon 187 és 501.

Telefon 187 és 501.

A legjobb minőségű

gyertyánfa-bábuk

és I-ső oszt. „Lygnum-sanktum“

teke-golyók

nagy választékban kaphatók

Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan elintéztetnek. 1386

Apró hirdetések.

Cherchez le femme.

Megkaptam mindkét levelét, sejttem, érzem, vágyom a rejtélyt, mégis kérek biztos jelt. 1492

Csinos butorozott

udvari szoba azonnal kiadó Damjanich-utca 3-4. 1263

2 Souterain helyiség

üzletnek, vagy rakárnak Wesselényi-utca 1 alatt kiadó. Bővebbet Grallert ékszerész üzletében. 1370

Egy idősb könyvelő

a német és román nyelvben megbízható levelező állást keres; cím a kiadóhivatalban. 1440.

Ügyes elárustónő

azonnali alkalmazást nyerhet Scherhag H. és Fia cég himzőtelepén, Hermann-palota. 1463

Keresek megvételre

Világos vagy környékén 1-1½ holdas szőlőt lakházzal. Cím Kalmár Viola, Repszeg. 1469

Eladó

Mikes Kelemen-utca 26. számú ház, gyümölcsöskerttel. Cím a kiadóhivatalban. 1484

Zavasi divallapok

Berlini Saison album K. 1.— (már előjegyezhető). Reveue Parisienne K. 2-50 és 3.—, Grand Album de Blouse K. 5.—, Chic Parisienne K. 4.— Divat Salon 50 fill. Kis Blous album K. 1-50 Wienerin K. 1-20. Minden bel- és külföldi divallap és folyóirat előfizethető. Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Andrássy-tér 16. sz. 555

Kadnagy!

csukaszinü egyenruha megvételre kerestetik. Ajánlatok „Közös“ jelűre a kiadóhivatalba. 1466

Vidéki korlátlan italmérésbe

kimért kerések. Román nyelv tudása és 700 korona biztosíték megkivántatik. Cím a kiadóhivatalban megtehető. 1471

Rongált dobozu levélpapírok

meglepő olcsó árba kaphatók. Üzleti könyvek és irodai felszerelések gyári raktára. 000,001 kötetes kölcsönkönyvtár, 30,000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Minden könyv és zenemű-ujdonságok raktáron. Vesszek egész könyvtárakat legmagasabb árakon. Kerpel Izsó könyv és papírkereskedése. Aradon. 1451

Jég

mű vagy termés jég, háztartási és lokra április 1-6-1-től naponta házhoz szállítva 6 és 7 koronás havi bérletben előjegyezhető és megrendelhető az Aradi jégtelep jéggyáránál. Telefon 199. szám. 1017

Török Gábor-utca 11.

alatt két lakás május 1-ére kiadó. Bővebbet ugyanott. 1491

Lakás kiadó.

Magyar-utca 9 szám alatt egy négy szobás földszintes lakás melék helyiségekkel kiadó. Tudakozódhatni ugyanott. 1475

Jó karban

lévő féregmentes szobabutor megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 1474

Egy kitűnő

jó zongora eladó. Bővebbet Csernovits P.-utca 20. 1473

Eladó

16-18 métermázsas prima perzselt szalonna, olalanként 35-től 50 kilóig, métermázsánként 184 korona, az egész egyszeri vételnél métermázsánként 160 korona, ugyanott 3 vizsgázott gépész kerestetik a nyári cséplésre. Ujszentanna, Szentendrey Béla. 1493

1135-1911. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur 14429-XI. 1. 1911. sz. körrendelete folytán felhívom azon kertészeti telep tulajdonosokat, kik élő növények kereskedésével foglalkoznak és telepüket a szabad forgalomra jogosított telepek közé felvételre kívánják, hogy a felvétel iránti szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám f. év augusztus 31-ig nyújtsák be. Arad 1911. február hó 27-én.

Varjasy, polgármester.

5723-1911. kh. sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur 9681/VII. D. 1911. sz. körrendeletével a faszesznek (Methyi alkohol) italok, gyógyszerek és illatszerek készítésénél azokhoz való keverését s ily italoknak, gyógyszereknek, illatszereknek stb. forgalomba hozatalát tiltotta, miután újabb vizsgálá-

tok megállapították, hogy a faszesz izgató, kábító, sőt halálosan mérgező hatása. A ki ezen rendelet ellen vét és cselekménye vétéséget vagy büntetést nem képez az 1879 évi XL. t.-cz. 1. §-a értelmében kihágást követ el és 15 napig terjedő elzárással és 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetettik.

Sarlott Domokos
főkapitány.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

134-1911. szám.

Fölvételi pályázat.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak 27224-1911. sz. rendelete értelmében az 1911-12. isk. évre az aradi állami tanítóképző-intézet első osztályába 30, a másodikba 31, a harmadikba 30, a negyedikbe 33 tanulót vesszünk fel.

A kedvezmények osztályonként a következőképpen oszlanak meg:

	M i n ő s é g	O s z t á l y			
		I.	II.	III.	IV.
1	Ingyenes benlakó ...	8	6	1	6
2	Féldíjas benlakó ...	9	7	8	11
3	Ösztöndíjas bejáró ...	1	3	4	2
4	Teljes fizetéses benlakó	5	4	6	10
5	Segély nélküli bejáró ...	7	11	11	4
Létszám ...		30	31	30	33

A teljes fizetők havi 30 koronát, a féldíjasok havi 15 koronát fizetnek élelmezési díj címén az intézeti pénztárba. Az ösztöndíjasok havi 15 korona segélyt kapnak.

Az egy koronás bélyeggel ellátott kérvényekhez a következő okmányokat kell csatolni: 1. keresztlevelet; 2. *tiszti* orvosi bizonyítványt arról, hogy folyamodó ép, egészséges és a tanítói pályára alkalmas; 3. községi bizonyítványt, melyben jelezve legyen a *szülők vagyoni állapota* és a *kiskorú gyermekek száma és életkora*; 4. a középisk. III. osztályáról szóló évvégi bizonyítvány és a folyó iskolaévi értesítő.

Az első osztályba csak olyan éptestű és zenei hallással bíró tanulók vétetnek föl, akik 14. életévüket már betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek és annyi előképzettséget igazolnak, amennyit a felső nép- és polgári iskola, a gimnázium és reáliskola alsó négy osztályának sikeres elvégzése nyújt.

A vallás- és közokt. miniszterhez címzett folyamodványokat az előirt okmányokkal együtt 1911. május 31-ig kell az aradi állami tanítóképző-intézet igazgatóságánál beadni. Folyamodó világosan tüntesse fel folyamodványán lakóhelyét. (Utolsó posta, utca, házszám. vármegye.)

Aradon, 1911. április hó 5-én.

Láng Mihály,
igazgató.

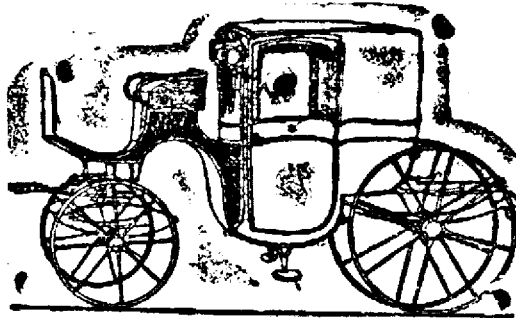
1493

Knitzky Ignátz

Kocsigyártó

Aradon, József főherceg-ut II.

Május 1-től Varjassy J.-u., megyei
közkórházzal szemben, saját ház.

Átköltözés miatt ajánlja dusan felszerelt

kész kocsiraktárát

a t. vevőközönség figyelmébe, ahol a legszebb kocsik jutányos árért kaphatók. Elvállalja minden szakba vágó új munkák készítését és javítását a legpontosabb kivitelben. 848

Fischer Testvérek

sedronyszövet, kerítésfonat, szitaárúk
és acélsodrony ágybetét készítő

Arad, József főherceg-ut 18. sz.

Gyártelep:

Kossuth-utca 46. sz. Telefon 557.

Ajánlják minden szakmába vágó dolgok állandó nagy raktárát a nagyérdemű közönség szives figyelmébe, melyek versenyképes olcsó árért kaphatók. Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk. 748

Alkalmi vételek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereletnek
TELEFON 438. TELEFON 488.

1886—1911. pm

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál megüresedett közvágó hídí napidíjas állatorvosi állásra, mely 6 korona napidíjjal javadalmazott, pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat a kik ezen állást elnyerni kívánják, hogy pályázati kérvényeiket hozzám folyó 26 ig nyujtsák be.

Aradon, 1911. április hó 4-én.

Varjassy,
polgármester.

Barthl János

épület és műlakatos

Arad, Rákóczi-utca 9.

Elvállal minden szakmába vágó munkákat, u. m.: épületvasalásokat, vaskerítéseket, sűrűcsokat, takaréktűzhelyeket és mindennemű javításokat pontosan és jutányos áron.

Költségvetéseket úgy helyben, mint vidéken díjmentesen.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

1175 Barthl János.

Megnyilt

Husserl Manó jégsekrengyárának

mintaraktára

Ferray-utca Gróf Nádasdy-palota.

Háztartási szekrények, nagy hűtők. — Különlegesség szénsav és légnomású sörkimerő szekrényekben.

Új rendszerű jég és jégsekrengény bérlet. 1249

Molnár Antal

épület- és bútorasztalos

Arad, Kápolna-u. 3 sz. (saját ház)

Elvállalja minden szakba vágó munkák készítését, ugymint modern lak- és boltberendezéseket, portál és épületmunkákat a legmegbízhatóbb kivitelben, a legolcsóbb árért.

Kész bútorok legolcsóbb beszerzési forrása.

Szives pártfogást kér kész szolgálattal 8951

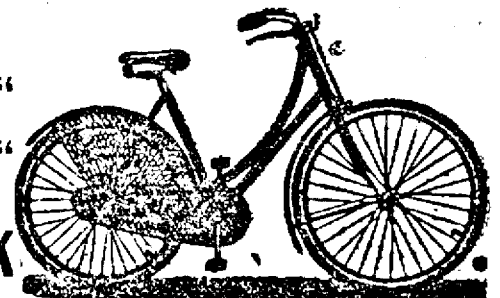
Molnár Antal,
épület és műbútorasztalos.

Jó erkölcsű fiú tanulóknak felvétetik.

Megérkeztek!

A legújabb modelu
„Puch“, „Premier“
és „Ádler Viktória“

kerékpárok

rendkívül olcsó árban, jutányos fizetési feltételek mellett.

HAMMER VILMOS

műszerész Arad, Szabadság-tér 7.

Dus választék: gummi, lámpa, csengőkben. — Nagy szakszerű javítóműhely. Telefon 86. szám.

YOGHURT.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a **Yoghurt** gyártását megkezdem és azt naponta saját tehenészetemben termelt frissen fejt és sterilizált tejből eredeti kulturából állítom elő. Mivel a Yoghurt csak friss állapotban kellemes azért csak az előre megrendelt mennyiséget készítem és azt cca 250 gramos edényekben 20 fillérért hozom forgalomba.

Minden üvegért 20 fillér betét teendő le.

Tájékoztatásul megemlítem, hogy Dr. Meschnikoff a párisi Pasteur intézet igazgatója szerint a Yoghurt megakadályozza az erjedési és rothadási folyamatokat a belekben megöli a bél bacilusokat (a rothadó anyagok megmérgezik a szervezetet és siettetik az öregedést) így a Yoghurt egyike azon készítményeknek a melyek az idő előtti megöregedésnek gátat vetnek, illetőleg az élet kort meghosszabbítják.

Ugyanilyen értelemben nyilatkoztak Cohendy, Pohon, Brunon, Guerbet, Duclax stb.

Használják gyomor, bél bajok sápkor, vérszegénység, vese, máj bajok stb. ellen és mint általános tápszert mindenkorú gyéneknek.

G. Földes Kelemen

gyógyszertára és orvosi laboratoriuma
Arad, Telefon.

Szinészek és énekesek

kiváló eredménnyel használják

a Rozsnyay-féle

Eucalyptus Menthol-Dragee-t!

A szájpadiás és torok szárazságát megakadályozza.

Egy doboz ára: 1 korona 50 fillér.

Alpesi gyomorsepp

Alpesi gyógynövényekből készült erősítő-szer, mely az emésztést elősegíti és az étvágyat fokozza | nagy üveg | kor. 40 fill.

Gyomorégés, felbőfőzés ellen igen kiváló jó hatása

Dr. Rozsnyay étpora. 411

Egy doboz 70 fillér.

Kitűnő zamatu rumot készíthet házilag a

Rozsnyay-féle rum eszenciával

Egy liter készítéséhez elegendő adag ára 30 fill.

Kapható:

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárban, Arad, Szabadság-tér.

Uraak figyelmébe

ki akar elegánsan öltözködni, az tekintse meg minden rendelési kényszer nélkül nagy bel- és külföldi szövet raktáramat az

Angol uri szabó üzletében

Deák Ferencz-utca 40. sz. (Dr. Winter-féle házban) nálam már 60 koronától kezdve egy elegáns szabású zakó öltöny vagy felöltő, finom szövetekből kifogástalan kivitelben, mérték után részletfizetésre is kapható. 1800

Becses pártfogásukat kérve, maradok tisztslellettel

Horváth Flórián, angol uri szabó.

Nélkülözhetetlen háziszzer

'Doré' sósborszesz.

A Doré sósborszesz az összes használatban levő sóborszeszek közül a legjobb hatásának bizonyult.

A Doré sósborszesz kitűnő eredménnyel használható mint bedörzsölőszer, mindazon esetekben, midőn a bedörzsölést szükségesnek tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen mindenféle reumatikus fájdalomnál, fejfájás, lábifájás, oldalszurás, hátfájás és csuszos fájdalomnál. 421

Belsőleg: 20-40 cseppet cukorra csepeentve kitűnő fájdalomcsillapító és gyomorerosító szer.

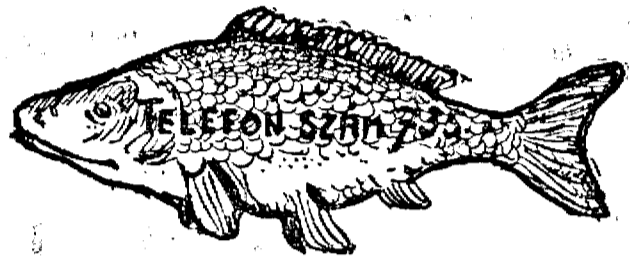
Ara egy eredeti üvegnek utasítással együtt

44 fillér.

Főraktár: HAJÓS ÁRPAD gyógyszerárában, továbbá: Ring Lajos gyógyszerárában és Vojtek és Wolcz drogeriájában kapható.

Vigyázzat a DORÉ névre.

☞ Cégettem kérem össze nem tévesztani. Kérjen árlapot. ☜

IL LIC S SIMON

ARAD, HAL-TÉR 13. SZ.

HALNAGYKERESKEDÉS

Mindenemű magyar, orosz és romániai sóshalak legnagyobb raktára, beszerzési forrása, készlete és szállítása legelőnyösebb napi áron. — Rendelés esetén pontos címet és a végállomás jelölését kérem. oo

☞ Cégettem kérem össze nem tévesztani. Kérjen árlapot. ☜

Pontos és előnyös kiszolgálás biztosítottik.

Pontos és előnyös kiszolgálás biztosítottik.

!!Hirnévre!!

szereket szert tenni az Olcsóság terén! Ezt csakis egy érhetem el, ha jó és szép árut olcsón adok. — Elvem eddig is az volt, hogy a legjobbat, a legjavából, kevés pénzért adjak, amiről már számosan meggyőződést szereztek.

Áruimra még eddig panasz nem volt! Tehát

saját érdekében nézze meg azt a hatalmas választékot

cipő, kalap és uri divat

cikkeket, melyek a tavaszi Saisorra már most megérkeztek.

Kérem, ügyeljen a cégre!

KORÁNYI JENŐ

Szabadság-tér 3. szám.

(A volt Winternitz-féle helyiség.)

Nagy cipőjavító-műhely a vevőkészesség rendszerezésére áll. Mérték utáni rendelések 24 óra alatt eszközöztetnek

Kérem kirakataim megtartását.

Használjon Nagyszád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőrazonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, szírtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

ARA 1 KORONA.

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON.

Csász. és kir. udvari

és kamarai szállító :-:

Neumann M.

férfi- fiu- és leánykaruha telepe ARAD.

A tavaszi képes árjegyzék megjelent, kívánatra ingyen és bérmentve.

Telefon szám 748.

Telefon szám 748.

Vizvezeték és csatornázás berendező műhely,

hol mindennemű csatornázást, fürdőt, klosettet, szivattyút, ennek átalakítását, olcsón és pontosan eszközölöm helyben és vidéken. 24 évi tapasztalattal, ugyssintén 14 évi aradi működésem elég biztosíték tisztelt rendelőknek, hogy az elvállalt munkát szakszerűen és pontosan eszközölöm.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri

Mókos Márton,
szerelő-mester
Petőfi-utca 4. szám.

Homok,

építkezési célokra

beton kavics

bármily mennyiségben

állandóan

k a p h a t ó.

Pollák Sándor,

gőztéglagyár Mikalaka.

Telefon 55-515. 976

Hirdetmény.

5823-1911.

Hirdetmény.

A m. kir honvédelmi miniszteriumnak rendelete nyomán ezenel közhírré tesszük, hogy a m. kir honvéd főreál iskolában és a honvéd Ludovika akadémiában az 1911-1912. tanév kezdetén több részint teljesen díjmentes, részint féldíjmentes államköltséges, illetőleg alapítványos és fizetéses hely fog betölteni.

A részletes pályázati feltételek a városi katonai ügyosztálynál betekintheők.

Arad, 1911. évi március hó 18.

A városi tanács.

Hirdetmény.

1274-1911 p. m.

Hirdetmény.

Ő Császári és Apostoli Királyi Felsége I. Ferencz József által országglása megkezdésének 60-ik évfordulója alkalmából legkegyelmeseb alapított emlékkereszt elnyerésére vonatkozó rendelet hivatalomban betekintheők.

Felhívom azokat, kik érdemkereszt elnyerésére igényjogosultsággal bírnak és az érdemkeresztet elnyerni óhajtják, hogy hivatalomban 1911 április 10-ig jelenkezzenek.

Arad 1911 márczius hó 8-án.

Kádas Kálmán
főjegyző

AKI

zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 30 fillérért egy üveg 381

Rumkivonatof.

Ebből a rajta levő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:

Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Molyok ellen

Óva intünk minden házi asszonyt,
:-: ne mulassza el :-:

ruhái, bundái, szőnyegjei

s egyéb ruhaneműi eltevésénél az évek óta legbiztosabban bevált

moly-pusztítónkat

használni, mely egyedül nálunk
:-: kapható :-:

Vojtek és Weisz

Arad.

Ajánljuk továbbá

Rovarporainkat

Terpentin szesz

Naphtalin

Patsouli levél

1450

Fajtiszta **riparia portalis** alanyon oltott, elsőrendű, duggyökérzetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

síma valamint **riparia portalis** szőlőveszőket ajánl gyökerez és elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe, ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál: 4251

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

Telefon 229.

ARADONSzabadság-tér
12. szám. 0**FISCHER****NAGY-
ÁRUHÁZ**

A tavaszi idényre nagy árkedvezmény.

Mélyen leszállított árak. ~~21~~ Mélyen leszállított árak.

Férfi ing	finom fehér madepulánból csak cégemnél kapható	most	frt.	1.25	1.50	1.75
Férfi ing	divatos színekben, jó mosó voilból, gallér nélkül	most	frt.	1.29	1.35	1.50
Férfi ing	egész finom angol Saphierből elegáns mintákban	most	frt.	1.45	1.75	1.95
Nyári ing	dupla álló gallérral, jó mosó anyagból	most	frt.	1.10	1.25	1.35
Nyári ing	egész finom angol Saphierből dupla álló gallérral, újdonságok	most	frt.	1.50	1.75	1.95
Uri kalap	divatos formában, strappának jó minőségben	most	frt.	1.35	1.50	1.75
Uri kalap	egész finom minőségben, divatos formák és színekben	most	frt.	1.90	2.25	2.50
Kemény-kalap	elegáns formákban, finom minőségű	most	frt.	1.95	2.50	2.90
Gyermek-kalap	minden színben, divatos formában	most	frt.	1.—	1.25	1.50
Angol sapkák	nagy választékban férfiak és gyermekek részére ...	most	frt.	— .50	— .90	1.50
Alsó nadrág	finom köpper vagy vászonból német és francia szabásu ...	most	frt.	— .75	— .95	1.25
Esernyők	alkalmi vétel, jó minőségű, csak cégemnél olyan olcsók	most	frt.	1.39	1.50	1.75

992

Selyem nyakkendő-újdonságok rendkívül olcsó árban.

Alkalmi vételek, külön osztály, páratlan olcsó áruk csak cégemnél kaphatók.

Finom harisnya divatszínű	19 kr.	Sportsapka szövetből	46 kr.	Női kezításkák bőrből	66 kr.
Selyem nyakkendők nagy választékban	25 kr.	Sétabet nagy választékban	45 kr.	Női harisnya, divatos	39 kr.
Batiszt zsebkendő finom minőségű	19 kr.	Pénztárcák bőrből	45 kr.	Női gummi övek divatos	50 kr.
Cérna keztyű színes	29 kr.	Cigaretta és szivartárca bőrből ...	75 kr.	Női ingek jó minőség	95 kr.

Gyermekkoszik gyári raktára. Olcsó árak 5 forinttól 50 forintig.